

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglasni v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poslilna plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nevrnjenih pism se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Salih Baljić, narodni poslanec:

Tragikomedija.

Belgrad, 13. maja 1925.

Ze je minul poldrugi mesec, odkar je g. P. Radić koncem verifikacijske debate v narodni skupščini podal znano izjavo, v kateri sta nenadna popustljivost in nagli preokret Hrvatov presenetila širšo javnost, radikalom pa odprla poti do nove taktike v politiki. Stranke bloka narodnega sporazuma in kmet-ske (ljudske) demokracije so vodile v verifi-kacijski razpravi odločno borbo in bile pri-pravljene, da preidejo v še ostrejšo akcijo, ako bi večina g. Pašića osporila le en sam hr-vatski mandat. Popolnoma naravno je, da je odločnost predstavitev bloka, posebno pa g. dr. Korošca, v obrambi poslanskih pravic in prava suverenega naroda vsled izjave g. P. Radića in zadovoljitve hrv. seljaškega kluba z znanim izidom verifikacijske razprave po-stala odveč. Blok narodnega sporazuma in kmet-ske (ljudske) demokracije je bil prepri-čan, da more samo z ostro kritiko dela Pašićeve vlade, ki ima v narodni skupščini le nez-natno število glasov več nego opozicijske stranke, doseči uspeh. Ako katera izmed blo-kovih strank v čemerkoli popusti, bi to bloko-ve šanse oslabilo, za čemer v prvi vrsti stre-mi politika starega in izkušnega orientala g. Pašića. Gospodje iz HSS so imeli tekem šestih let svoje doktrinarne politike dovolj pri-like, da si pridobijo potrebne izkušnje, kljub temu pa ob prehodu na parlamentarno delo in izvajanje realne politike ne kažejo dovolj sposobnosti in spretnosti v taktiki, s katero te dni streme za ustvaritvijo novega političnega položaja mimo bloka narodnega sporazuma.

Stvar je naslednja! Bivša HRSS, a sedaj hrvatska seljaška stranka, je stranka bloka nar. sporazuma, v imenu katerega je podal njegov načelnik g. Ljuba Davidović v na-rodni skupščini, ko se je bila začela razprava o poslanskih mandatih, ostro izjavo in ob tej priliki objavil tudi besedilo delovnega pro-grama v bloku združenih strank. HSS je vse-kakor v najtežjem položaju, v kakršnem ni nobena druga politična frakcija. Njeno vodstvo je v zaporu, proti njenemu predsedniku se vodi sodna preiskava, šest njenih mandatov je neznatna skupščinska večina uničila in 24 mandatov so izročili v presojo anketi in vrhu tega je vsa stranka še vedno pod »obznanec«. Ves narod in vsi njegovi zastopniki se morajo pokoriti za greh Radićeve poti v Moskvo in zvez s komunisti, ki jih je baje imel. Vsi kraji, v katerih je razširjena stranka g. Stj. Radića, preživljajo tragedijo, kakoršne zgo-dovina hrvatskega naroda ne pozna. Vse to so posledice slabe politike g. Stj. Radića, ka-terega nihče od nas ni mogel prepričati, da bi ugnelne te posledice kdaj nastopiti, kakor so dejansko nastopile sedaj. Gosp. Stj. Radić je bil pomagal, da je bilo došlo do vlade g. Lj. Davidovića, ni pa ničesar storil, da bi se bila ta vlada obdržala. Pač pa je g. Stj. Radić to vlado izkoristil v to, da čim bolj učvrsti in razširi svojo stranko. A s svojimi izjavami je vladi g. Davidovića oteževal položaj, ker je hotel imeti volitve, da bi dobil na njih večje število mandatov. Ostale stranke bloka so predvidevale, kakšne bodo volitve, ki jih bo vodil g. Pašić in ki bodo stale deželo mate-rialnih in fizičnih žrtev.

Imele so žalibog prav. Hrvatski narod je dobil kot božično darilo od vlade g. Pašića zloglasno »obznanec«, ki se je uporabljala v praksi tudi proti pristašem ostalih opozici-jalnih strank. Nebroj žrtev je padlo pod udar-cem »obznane«, mnogi naši državljani in njih družine so bili gospodarsko uničeni. Strašna odredba, kakoršne kulturni in civilizirani svet ne pozna in za katero pada odgovornost na tiste, ki so jo naperili; toda za posledice bo narod nedvomno kaznoval tudi tiste, ki so dali povod za uporabo teh odredb. G. Stj. Ra-dić se pri februarjskih volitvah ni okrepil, marveč je s težko, krvavo muko ohranil le svojo staro posest. Združene stranke opozici-je v bloku in izven njega so prišle v skupšči-no v le neznatno manjšem številu nego radi-kalna in samostojno-demokratska stranka, a glavno je, da so izgubile imponentno večino, katero so imele v prejšnji skupščini.

Kaj sedaj? Blok narodnega sporazuma in kmet-ske (ljudske) demokracije se bori za idejo narodnega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, za idejo prave demokracije in

zakonitost, za ravnopravnost vseh državlja-nov v državi in s tem dosledno proti zloglasni »obznani« nad Hrvati. Gospodje iz HSS so postali nepotrpežljivi, ker so prve težke udar-ce zelo občutili pa se jim mudi, da si olajšajo položaj. Začeli so se približevati vladajoči ra-dikalni stranki, ki jo smatrajo za predstavi-teljico večine Srbov, dasiravno je bila ta ve-čina z nasilnimi in nezakonitimi sredstvi iz-siljena na prošlih volitvah. G. P. Radić za-čenja kot namestnik svojega strica g. Stj. Ra-dića in kot predsednik hrv. seljaškega kluba pogovore ali bolje pogajanja s predstavitelji in agenti radikalne stranke. Glavno radikal-sko glasilo »Samouprava« piše simpatične članke o sporazumu z brati Hrvati, a g. Pašić je v tem izpeljal rekonstrukcijo kabineta, ki je razočarala i javnost i gospode iz hrv. seljaške stranke, saj je uvedel v vlado tudi osebe, ki so se v delu proti sporazumu s Hr-vati posebno odlikovale. V anketno komisijo so radikalni izvolili gg. Lazo Markovića, dr. Janjića in dr. Kojića, katerim je g. Pašić po-leg glavne naloge, da vodijo preiskavo glede kvalifikacije 24 Radićevih poslancev, poveril tudi misijo »pogovorov« z gg. Stj. Radićem, Mačkonom in ostalimi, ki so v zaporu. V stik z vodstvom Radićeve stranke v svrhu »sporaz-uma« so prišli torej ljudje, katere so v na-rodni skupščini zaradi korupcije najbolj ob-toževali in obteževali ravno hrvatski poslanci. V Zagreb so prišli ti ljudje, da se svobodni pogajajo s svojim nasprotnikom, ki so mu pa svobodo vzeli. Pa naj bi to ne bila komedija, ki jo uganja g. Pašić z zastopniki Hrvatov!

Parlamentarna anketa je svoje delo do-vršila in se vrača v Belgrad, da predloži g. Pašiću poročilo o svojem poslu, a gg. Marko-viće, Janjiće in Kojiće tudi o svojih »pogovorih« z g. Stj. Radićem. Sklepalo se bo seveda tu v Belgradu, od česar bo odvisna usoda velikega števila zastopnikov hrvatskega naroda. Ze prihodnji dnevi bodo pokazali uspeh taktike g. Pašića, ki stremi očividno za tem, da loči narodne poslance hrv. selj. stranke od vsega onega, kar jih je odlikovalo dosedaj kot čla-ne opozicijskega bloka in da potom pre-mirja zagotovi vladi neoviran položaj, da mo-re spraviti v skupščino svoje zakone in pro-dreti z njimi, ne da bi se morala boriti proti močni opoziciji. V kratkem se bo pokazal tu-di uspeh taktike g. Stj. Radića, ki iz zapora vodi politiko hrvatskega naroda, da reši vsaj ono, kar se še rešiti da ali bolje: ako se v »sporazumu« z radikalni sploh kaj rešiti da, kar bi moglo razveseliti hrvatski narod.

Politika g. Stj. Radića je bila tragična, toda ko je hodila v tesni zvezi s politiko gg. Davidovića, Korošca in Spahe, je dobila re-sen značaj in postala nevarna srednjeveški politiki g. Pašića in njegovemu režimu. Sedaj pa, ko se Stj. Radić približuje neiskreni poli-tiki g. Pašića, je opravljena bojazen, da se tako delo za sporazum ne završi tragikomično, za čemer g. Pašić dejansko stremi. Zgodovi-na hrvatskega naroda šteje nekaj fatalnih momentov, ki so se vsled pomanjkanja da-lekovidnih in odločnih mož vselej za narod in njegovo usodo tragično končali, pa Bog ne daj, da bi se to zgodilo tudi topot.

Seja skupščine odgodena do 25. t. m.

STANOVANJSKI ZAKON SPREJET BREZ IZPREMEMBE. — 25. MAJA SE IZVOLILJO DR-ZAVNI SVETNIKI.

Belgrad, 15. maja. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je bil po kratkem postopanju sprejet od vlade predložen stanovanjski zakon. Posamezni klubi opozicije so podali izjave proti temu zakonu, dočim so vladne stranke sprejele zakon brez sprememb. V imenu Jugoslovanskega kluba je podal izjavo posl. Franc Krenžar. (Izjava priobčimo dobe-sedno v eni prihodnjih števil.)

Po suhoparnih izjavanjih namestnika mi-nistra za socialno politiko dr. Grisogona se je prešlo na glasovanje in je bil stanovanjski za-kon sprejet s 175 proti 70 glasovom.

Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja je določena za 25. maja z dnevnim redom: Volitev državnih svetnikov. Izpraznjenih je namreč 7 mest državnih svetnikov. O teh jih predloži vlada tri, kralj pa štiri.

Intrige proti sporazumu med Srbi in Hrvati.

VISOKI KROGI ŽELIJO SPORAZUMA MED R IN R — PAŠIĆ JE PROTI SPORAZUMU — PRIBIČEVIĆ INTRIGIRA — PAVLE RADIĆ IN NINČIĆ V AVDIJENCI PRI KRALJU.

Belgrad, 15. maja. (Izv.) Odgoditev sej na-rodne skupščine do 25. maja je jasno poka-zala, da vlada trenutno še ne želi spremembe političnega položaja. Glede pogajanj med ra-dikalni in radićevci je jasno, da merodajni fak-torji želijo sporazuma, da pa je proti Pašiću tako da je sedaj nastal spor med temi me-ro-dajnimi faktorji in Pašićem. Zanimivo je, da je z odgoditvijo sej narodne skupščine odlože-na tudi verifikacija hrvatskih mandatov, če-prav je bilo obljubljeno, da se bo izvršila ta-koj prihodnje dni. Kako se bo spor med Pašićem in onimi merodajnimi faktorji, ki želijo sporazuma, rešil, o tem se največ razpravlja posebno v krogih vladne večine. Nekateri ra-dikalni poslanci smatrajo, da je nastop Pašića

riskanten in imenujejo Ljubo Živkovića kot bodočega moža. Z druge strani pa z vsemi si-lami deluje proti sporazumu Svetozar Pribi-čević, ki je na današnji seji ministrskega sveta predlagal, naj se hrvatski mandati razvelja-vijo. Ostro je tudi kritiziral nastop članov an-ketnega odbora v Zagrebu in zahteval, da se radikalni klub izjavi proti njihovemu delova-nju.

Belgrad, 15. maja. (Izv.) Danes je bil v avdijski pri kralju Pavle Radić, ki je ponovno razpravljal s krono o sporazumu z radikalni. Nato je bil v daljši avdijski pri kralju dr. Ninčić, ki je po avdijski ostal na dvoru pri večerji.

Vprašanje konkordata.

Belgrad, 15. maja. (Izv.) Dne 17. ali 18. maja odpotuje v Rim dr. Janić, ki je, kakor smo že poročali, določen za delegata pri po-gajanjih za konkordat. Z njim odpotuje tu-di strokovnjaki. Pogajanja se bodo pričela najbrže že koncem maja.

Razprava o kmetijskih kreditih

Belgrad, 15. maja. (Izv.) Odbor za polje-delske kredite je danes nadaljeval specialno razpravo. Glede obsega posamezne zadruge se je večina odločila, da se delokrog omeji na občino in da sme biti samo ena zadruga v ob-čini. Zakon pa dovoljuje, da smejo pristopiti k zadrugi člani iz sosednjih občin. Opozicija je stavila več predlogov, ki so pa bili vsi od-bit. Čl. 11. govori o posojilih in o jamstvu za posojila. Najprej se je načelno sklenilo, da se dolgoletna hipotekarna posojila izločijo iz po-dročja lokalne kreditne zadruge. Te kredite deli obrtna zadruga. Lokalne zadruge dajejo kredite le na kratek in srednji rok in sicer na

osebno jamstvo in na državne vrednostne pa-pirje. Dolga razprava se je vršila o jamstvu za posojila in o obrestni meri. K tej točki je go-ovoril tudi poslanec Pušenjak. Nato je bil člen 11 sprejet. Čl. 12. govori o kapitalu za-druge in je bil po kratki razpravi tudi spre-jet. Prihodnja seja bo jutri dopoldne.

KRALJEVO POTOVANJE PO DALMACIJI.

Rim, 15. maja. (Izv.) Rimski listi poročajo iz uradnega vira, da so poročila o skorajšnjem potovanju kralja Aleksandra po Dalmaciji ne-točne, in trdijo, da tudi na pristojnem jugo-slovanskem mestu vesti o potovanju kralja Aleksandra v Dalmaciji zanikajo.

ODSTOP CHAMBERLAINA?

London, 15. maja. (Izv.) V političnih kro-gih se širijo vesti, da bo minister za vnane zadeve Austen Chamberlain odstopil in da pride na njegovo mesto lord Birkenhead.

ŠTRAJK V PORENJU.

Berlin, 15. maja. (Izv.) »Vorwärts« po-roča, da je stopilo v Porenju 10 do 12 tisoč stavbinih delavcev v štrajk.

Borba med Rusijo in Anglijo.

Važne izjave Čičerina na kongresu sovjetske Unije.

Dolgo vrsto pokrajinskih in vserskih sovjetskih zborovanj zaključuje tudi letos zborovanje zveze sovjetskih držav. Na po-krajinskih in vserskih kongresih prevladu-jejo razprave o notranjepolitičnih vpraša-njih, na kongresu zveze sovjetskih držav pa igra glavno vlogo vnanja politika in razpra-ve o razmerju sovjetske zveze do drugih držav.

Kakor prejšnja leta je tudi letos poro-čal o vnanji politiki sovjetrov zastopnik naj-večje sovjetske države Čičerin, ki že vsa leta od prevrata l. 1917. dalje vodi rusko vnanjo politiko. Čičerin ni diplomatski novi-nec, on ni danes izurjen in šolan diplomat, ampak je tudi zelo spreten diplomat, kar je dokazal že z vsemi svojimi nastopi v Evro-pi, zlasti na konferenci v Genovi. Zato pa zaslužijo njegova izvajanja o vnanji politi-ki čelaga sveta posebno pozornost.

Čičerin ima in mora imeti globok vpo-gled v zapletene diplomatske mreže. Ima pa pred drugimi diplomati veliko prednost, da lahko tudi neovirano pove, kar vidi, sliši in spozna. In na podlagi svojega temeljitega poznanja evropske in sploh svetovne politi-ke je v svojem poročilu označil kot glavno svetovno-politično os, okoli katere se vsa suče, zgodovinski spor med Angli-join Rusijo.

Za premoč se bori danes po Čičerinu dva sveta: angleško-ameriški blok, ki bi rad tudi Nemčijo pridobil na svojo stran, na drugi strani pa se kažejo prvi obrisi novega evropsko-azijskega bloka; v kate-rem bi igralo odločilno vlogo Francija, Poljska, Rusija in Japonska. V angleško-ameriški zvezi vedno bolj prevla-duje upliv Amerike, ki bi rada igrala vlogo vrhovnega razsodnika nad Evropo. Glavni činitelj proti Rusiji pa je Anglija. Dokler je bil na vladi Macdonald, je kazalo, da se bo dalo razmerje med Anglijo in Rusijo neka-ko urediti. Sedanja konservativna angleška vlada pa je nepopustljiva.

S Francijo Rusija ložje izhaja, ker ni tako močna kot Anglija. Angleški agentje so Rusiji povsod na potu, francoski nikjer.

Razmerje z Nemčijo je označil Čičerin kot ugodno. Dobro razmerje z Nemčijo ogro-žajo samo angleški poskusi vpreči Nemčijo v angleški jarem.

Glavni cilj ruske politike je ohranitev miru. Temu načelu ne nasprotuje okolnost, da se Rusija brani pristopiti Društvu naro-dov, ker vedno bolj spoznava, da poskušajo Društvo narodov zlorabiti kot orožje proti sovjetoim. Tudi na Balkanu in napram Polj-ski nima Rusija nobenih napadalnih na-menov.

Čičerin je sklenil svoja izvajanja z besedami: »Proti enotni (protiboljševiški) fronti se dvigajo probujajoči se narodi vzhoda. Tudi Kitaj se preraja. Angleži bi sicer radi, da bi kitajski maršal Čang-tso-lin igral za njo nekakega diktatorja, toda vzhodni na-rodni bodo kmalu uvideli, da je Rusija njihova edina prijateljica.«

Čičerinov svetovno-politični pregled nam na široko odpira pogled v zakulisna spletki evropske diplomacije in tudi najno-vejši dogodki na Balkanu se nam kažejo po njegovih izjavah v popolnoma drugačni luči kakor jih je večina gledala in presojala doslej.

...

Zanimiva pa so bila tudi izvajanja predsednika svetn ljudskih komisarjev Ry-kova, ki je izvajal:

»Ruskemu kmetu bi se ne dalo nikdar dopovedati, da mora plačati dolgove, ki jih je napravil carizem. Vendar so sovjeti pri-pravljeni predlagati Franciji vzajemno po-stopanje. Ako bo Francija pomagala z de-narjem, da se vpostavi rusko kmetijstvo in ruske tovarne, se bo dalo urediti tudi vprašanje dolgov. Po človeški sodbi ni pričako-vati vojske, toda znamenja, ki napoveduje-jo ureditve tovarn za municije in orožje v obmejnih državah (misli na najbrže Romu-nijo. Op. ur.) in pogostna potovanja gene-ralnih štabov, izvajajo neki duševni pritisk.

na katerega morajo sovjeti odgovarjati z vedno večjim oboroževanjem.

Prva seja kongresa je tudi odkrila, kako močno propagirajo sovjeti svoje misli na vzhodu. Na zbor so prispeli odposlanci novih republik Uzbekistan in Turkmenistan v svojih slikovitih nošah. Dinarji iz Buhare so prinesli seboj priprosto od otroka napravljeno Ljeningovo sliko, ki so jo navdušeno poljubovali. Prvikrat se je topot udeležil kongresov tudi zastopnik tuje države. Bil je to odposlanec Mongolije. Priglasil se je tudi za besedo. Vsebinsko njegovega govora mnogi tolmačijo tako, da je napovedal skorajšnji pristop Mongolije k sovjetski Uniji.

Ni čudno, če Anglija diplomatsko mobilizuje ves zapad proti Rusiji in če zlasti protežira Nemčijo, da jo privabi v protiruski blok. Ta stvar je velikega pomena tudi za nas, ker bi pomenil pristop Nemčije k angleški politiki revizijske verzajske mirovne pogodbe. Ali je naša politika napram Rusiji prava?

Interpelacije naših poslancev.

Belgrad, 15. maja. (Izv.) Poslanec Sušnik je vložil na poljedelskega ministra interpelacijo radi hidroelektrične centrale na Krškem polju. Poslanec zahteva, da mora minister varovati življenjske koristi prebivalstva in da se sme centrala graditi le, če se doseže sporazum med interesi in graditeljem, t. j. zagrebško občino.

Poslanec Pušenjak in tovariši so vložili interpelacijo na zunanjega in finančnega ministra radi izplačila obljubljenih podpor posojilnicam, članicam graškega »Verbanda«. Dalje so vložili interpelacijo na železniškega ministra radi znižanja tarifov za prevoz gatič po železnici, na finančnega ministra interpelacijo radi predložitve računskih zaključkov za leta 1922., 1923./24., 1924./25. in za predložitev proračuna za leto 1924./25. — Isti poslanci so vložili interpelacijo na vojnega ministra radi brezplačne vožnje za župane, ki spremljajo vojaške novice, radi pretepanja vojakov v Celju in drugod, in radi prisega vojnih obvezancev.

Posl. Strein je stavil vprašanje na ministra za socialno politiko radi slabe preskrbe invalidov. Posl. Smodej je vložil interpelacijo na notranjega ministra radi premestitve 10 stražnikov iz Ljubljane v Maribor in Sarajevo, ki je bila izvršena brez predhodne disciplinarne preiskave. Isti poslanec je vložil interpelacijo na poljedelskega ministra radi graditve obrambnih zidov v škofjeloški okoliščini, kjer je lani povodenj napravila velikansko škodo.

Na pritisk posl. Brodarja se prične še letos graditi nov železobetonski most čez Koko na državni cesti Kranj—Priskovo. Določeni je za ta most 1 milijon Din. Minister za javne gradbe je naročil gradbenemu ravnateljstvu v Ljubljani, da takoj napravi tozadevne načrte in čimprej prične z delom.

Interpelacija

poslanca Dušana Serneca in tovarišev na gospoda ministra za gradbe radi vzdrževanja cest na Slovenskem.

Deželne oziroma okrajne ceste na bivšem Kranjskem oziroma Štajerskem rapidno propadajo. Vsota, ki bi bila potrebna, da se zopet spravijo v redno stanje, samoumevno od leta do leta ogromno narašča. Propast teh cest ogroža ponekod naravnost vse gospodarsko življenje prizadetega prebivalstva (n. pr. cesta Rakek—Cerknica—Stari trg—Prezid in druge).

Okrajni cestni odbori, oziroma okrajni zastopi, ki so bili glede vzdrževanja teh cest

izvršilni organi bivše kranjske, oziroma štajerske deželne avtonomije ne morejo te svoje naloge izvršiti, ker jim ne dostaja sredstev — to se pravi: davčne doklade, ki jih sami nalagajo, ne zadoščajo v ta namen.

V Prekmurju se vrh tega še pobirajo te davčne cestne doklade na protizakoniti način.

Vse navedene samoupravne enote so se samolastno zadolžile daleč preko dopustne mere, ker drugače cest na Slovenskem, razun redko sejanih državnih, sploh ne bi več bilo. To se je zgodilo iz razloga, ker pravni čut prebivalstva na Slovenskem vsaj do danes ne dopušča domneve, da država ne bi zadoščala svojim zakonitim obveznostim.

Vzrok temu stanju je, da država že od leta 1922. naprej navedenim samoupravnim enotam ne izplačuje več svojega prispevka k vzdrževalnim stroškom v tej izmeri, ki ga je kot naslednica bivše kranjske oziroma štajerske dežele zakonito dolžna.

Radi tega vprašamo gospoda ministra za javne gradbe:

1. Ali bo vpostavil radi preteče katastrofe oskrbovanje cest na celim Slovenskem še letos v proračun za leto 1925/26 in izplačal okrajnim cestnim odborom oziroma okrajnim zastopom vse po zakonu dolžne prispevke k vzdrževanju cest iz let 1922, 1923, 1924 in zakoniti prispevek za tekoče leto 1925?

2. Kdaj in kako misli preskrbo cest v Prekmurju urediti?

V Belgradu, dne 12. maja 1925.

Reakcionarni sodnijski zakon.

STALNOST SODNIKOV UKINJENA.

Belgrad, 15. maja. (Izv.) Danes ob 10. dopoldne je bila zopet sklicana seja odbora, ki razpravlja o organizaciji rednih sodišč. Ker je bila istočasno sklicana seja narodne skupščine, je bila seja odbora na predlog opozicije prekinjena. Ob 4 popoldne se je nadaljevala splošna razprava, v kateri so od opozicije govorili dr. Polić, dr. Hodžar in dr. Hrasnica. Kot glavni argument proti predloženemu načrtu se je navedla ustava, ki določa stalnost in neodvisnost sodnikov, ki sta bili z ustavo ukinjeni za eno leto, katero pa je že davno poteklo. Vsaka določba, ki ukinja stalnost sodnikov, je tedaj protustavna. Da se v predloženem načrtu zopet zahteva ukinjenje stalnosti sodnikov, znači gotovo politično obiležje, da bo pravosodni minister mogel poljubno predstavljati sodnike — magari iz Slovenije v Južno Srbijo. Ta načrt razumevanja stalnosti smo Slovenci že preveč občutili na naših profesorjih in učiteljih. Ta politična tendenca se je jasno videla iz govora samostojnega demokrata Tadića, ki je govoril o hrvatskih sodnikih, da jih je mnogo pozabilo na svoj poklic in da so postali navadni politični agitatorji. Zato da ni nobene škode, če se jih premešča iz kraja v kraj. Dr. Hodžar je o tem polemiziral s Tadićem in dejal, da so Tadićeva izvajanja najboljši dokaz za to, da ima zakonski načrt politično obiležje. Sam pravosodni minister dr. Lukinić se je na seji odbora o državnih pravdnikih izrazil, da bo njegovo največje veselje, ko pride prvi slovenski državni pravdnik iz Slovenije v Južno Srbijo.

Razvila se je daljša polemika med dr. Hodžarjem, Tadićem in dr. Lukinićem. Dr. Hodžar je pozval Tadića, naj imenuje vsaj enega slovenskega sodnika, na katerega se lahko nanašajo njegovi očitki. Tega Tadić seveda ni mogel storiti. Pravosodni minister dr. Lukinić je v glavnem poudarjal, da namen nobenega zakonskega načrta ni političen, da so vsi nujno potrebni in da zopetno ukinjenje stalnosti ni protustavno.

Bojazen obstoja tudi v tem, da po zakonskem načrtu pravosodje ni popolnoma ločeno od uprave, ker se uvaja nova institucija »upravnih inspektorjev«, čijih posle so doslej izvrševali starejši preizkušeni sodniki. Opo-

zicijski poslanci so navedli več takih in podobnih zanimivosti in predlagali primerne spremembe. Vlada večina pa je vse predloge opozicije zavrnila in sklenila prehod v podrobno razpravo. Sprejetih je bilo prvih 12 paragrafov, ki govore o splošnih določbah in o okrajnih sodiščih, z malimi stilističnimi spremembami. Vsi predlogi opozicije so bili odbiti, med njimi tudi predlog dr. Hodžarja, naj se apelacijska sodišča imenujejo velika sodišča, kasacijska sodišče pa vrhovno sodišče, ker so to lepa domača imena ter odgovarjajo tudi namenu in bistvu teh sodišč. Prihodnja seja bo jutri ob 10 dopoldne.

MALA ANTANTA PROTI KOMUNIZMU.

London, 15. maja. (Izv.) »Manchester Guardian« poroča iz Bukarešta, da so se na zadnji konferenci male antante predvsem pogovarjali o boljševiški nevarnosti v Srednji Evropi in na Balkanu, potem pa o stališču angleške vlade, ki stremi za revizijo mirovnih pogodb na račun Poljske. Na konferenci so sklenili Francijo naprositi, da vse angleške ponudbe za revizijo meja odkloni, pri čemur se zagotavljajo Franciji pomoč male antante in Poljske, proti komunistom pa so sklenile države male antante nastopiti skupno tudi z oboroženo močjo, če bi poskušali vreči kakšno vladno na Balkanu.

HINDENBURGU ČESTITAJO.

London, 15. maja. (Izv.) Angleška vlada je prejela pred dvema dnevi uradno poročilo o nastopu Hindenburgovem. Angleška vlada bo Hindenburgu čestitala.

Berlin, 15. maja. (Izv.) Diplomatski zbor je včeraj Hindenburgu čestital. Hindenburga je pozdravil v imenu diplomatov nuncij Pacelli.

FRANCOSKI ODGOVOR NA NEMŠKO PONUDBO.

Pariz, 15. maja. (Izv.) Francoski poslanik je izročil angleški vladi francoski odgovor na nemško garancijsko ponudbo.

ANGLIJA ZA REVIZIJO MIROVNE POGODBE?

London, 15. maja. (Izv.) »Daily Graphic« priobčuje besedilo nekega tajnega dokumenta, ki ga je poslalo baje angleško ministrstvo za zunanje zadeve ameriški vladi. V tem dokumentu so natančno označene razne izpremembe mirovnih pogodb, kakor si jih zamišlja angleška vlada, zlasti glede izpremembe na češko-nemški in poljsko-nemški meji. Veti »Daily Graphic« a doslej niso dementirane.

PROTI RATIFIKACIJI ITALIJANSKO-RUSKE POGODBE.

Rim, 15. maja. Glavni parlamentarni odsek za trgovinske pogodbe je na svoji včerajšnji seji sklenil, da razpravo o italijansko-ruski pogodbi odloži, dokler ne zbere nadaljnjega gradiva. Poročila naglašajo, da je v odseku sploh malo volje za rešitev te zadeve.

ZAKONSKI NAČRT PROTI TAJNIM DRUŠTVOM V ITALIJI.

Rim, 15. maja. Parlamentarni odsek za zakonski načrt o tajnih društvih je včeraj dovršil svoje delo. Zakon prepoveduje vsa društva, ki kakorkoli delujejo tajno. Razpušča jih prefekt. Vse osebe, ki so v civilni ali vojaški državni službi, bodisi kateregakoli čina, pa so člani tajnih društev, se odpuste iz službe.

PONESREČENI ROMARJI.

Rim, 15. maja. (Izv.) V bližini Avezza sta trčila dva avtomobila. V enem so bili ameriški, v drugem nemški romarji. Dva nemška romarja sta ubita, več je težko ranjenih.

NOVI BOJI NA KITAJSKEM.

Pariz, 15. maja. (Izv.) V severni Kini so se začeli novi boji.

Oglejte si pred nakupom

veliko zalogo oblek

po najnižjih cenah pri

Jos. Rojina, Ljubljana

Dopisi.

Sv. Janez v Bohinju. Most pri Sv. Janezu je v tako slabem stanju, da se je bati, da v doglednem času sam razpade. Vsak tovarni promet čez most je ustavljen. Veliko škodo bodo s tem utrpeli sosednje vasi, ker se bodo morale posluževati daljše poti skozi Srednjo vas v Bohinjsko Bistrico. Tako stanje pač ne more obstajati v škodo tolikega prebivalstva. Nesreče pri tem niso izključene. Sezija je tudi pred durmi in bo tujski promet ravnokotno trpel, posebno pa ne bo zunanost mostu blagodejno vplivala na tujce. Merodajni faktorji se naprošajo, da prično takoj z gradbo novega mostu.

Stanežiče pri St. Vidu. Na praznik, dne 21. t. m. vsi v Ljudski dom v St. Vid nad Ljubljano na splošno prijubljeno gledališko predstavo »Miklova Zala«, katero ponovno uprizori Pr. Gasilno društvo Stanežiče. Pričetek točno ob 7 zvečer. Prijatelji gasilstva, udeležite se! K obilni udeležbi vabi odbor.

Krška vas. Poštni urad bo prestavljen iz Krške vasi v Cerklje. Razume se, da je vsa Krška vas proti temu, ker je pošta tam že nad sto let. Cerklje pa se veselo, da bo pošta v središču občine in fare. Kdo je tega kriv? Krška vas dolži »klerikalce« iz Cerkelj, v Cerkljah pa so »liberalci« in »klerikalci« enako zadovoljni, da dobijo pošto. Tako bo menda res, da so Cerklje brez opira na politično mišljenje za to, da gre pošta tja, ker bodo imeli s tem eno ugodnost več, Krška vas in okolica pa je za to, da pošta ostane v Krški vasi, kjer je že toliko let, ker s pošto izgubi eno ugodnost. Ni pa lepo od Krške vasi, da je napravila krivdo, da Krška vas izgubi pošto, na podpisane. Pred dvema mesecema sem prišel semkaj in takrat se je že govorilo, da bo pošta prestavljena v Cerklje. Nikdar in nikjer me ni nihče vprašal, če sem za to ali nasprotno, še manj pa, da bi bil kdo pri meni iskal podpisa ali da bi sploh kaj podpisal glede pošte. Tudi ni res, da bi bil nekoga silil, naj se podpiše, da gre pošta iz Krške vasi. Fran de Cecco, Skopice.

Zakot pri Brežicah. Med vojno so (takrat doma se nahajajoči) odborniki prodali del občinske parcele na dražbi. Kupec jo je pa sedaj tako ogradil, da je občinska hiša popolnoma okrnjena; še dvorišča nima. Na poziv ljudstva je sedanji obč. odbor vložil tožbo na sodišče, kjer pa je tožbenec izjavil, da mu je takratni obč. tajnik tako pokazal. Mi občani smo s tem silno prizadeti, ker je občinska hiša zaradi tega skoro ob vrednost. Prosimo torej vsi prizadeti merodajno nadzorstveno oblast, da se zavzame za to našo zadevo ter jo preišče. Pripomniti moramo, da še sedaj živeči odborniki tedanjega obč. odbora zatrjujejo, da je 8 metrov na široko in 42 metrov na dolgo preveč zagrajeno. Interesantno bi bilo tudi zvedeti, kdo je dovolil prodajo, odnosno kje se nahaja originalni podpis dotičnega.

Razstavo

v vseh prostorih ima V NEDELJO DNE 17. MAJ

P. Magdić

Poglejte si!

Poglejte si

Iz Pariza.

Loreka promocija duhovnika na Sorbonni.

Pariz, začetkom maja.

Način, pridobiti si doktorat na francoskih vsenčiliščih, je vse drugačen kot nemški način, ki smo ga uvedli pri nas. Kandidat mora spisati debelo znanstveno knjigo in poleg tega še manjšo razpravo, ki morate biti obe tiskani, in ki jih mora javno braniti na določeni dan pred odborom vsenčiliških profesorjev, kar se imenuje »soutenance de thèse pour le doctorat«. To se vrši na slovesen način in kdor hoče, lahko prisostvuje diskusiji.

Prošli teden sem zvedel, da bo doktoriral na Sorbonni na filozofski fakulteti duhovnik z dežele, abbé François Gauguère iz arrarske škofije. Hitel sem na Sorbonno v staro slavnostno dvorano, da prisostvujem zanimivi razpravi. Tu sem našel izbrano družbo: g. abbéja Henrija Bremonda, člana Francoske akademije, g. abbéja Maréchala, velikega vikarja arrarskega, več duhovnikov iz severne Francije in mnogo visokih pariških cerkvenih dostojanstvenikov.

Diskusija se je bila že zelo razpletla, ko sem vstopil. Pod krasnim portretom kardinala Richelieuja, velikega dobrotnika Sorbonne, je sedel izpraševalni odbor, sestavljen iz vsenčiliških profesorjev. Ravnerja,

Chamarda in Huqueta, imena, ki so dobro znana vsem, ki so študirali na Sorbonni. Ti gospodje so zaporedoma stajali kandidatu vprašanja o njegovi manjši razpravi (thèse complémentaire), kakor se imenuje delo, ki nadomešča latinsko disertacijo, ki je bila v navadi v onih časih, ko je študij klasičnih jezikov še bolj cvetel kot dandanes. Ponavadi je to kritična izdaja kake malo ali prav nič poznane knjige, ki je v zvezi s predmetom glavne teze. Kritika profesorjev je morila na vrzeli dokumentacije, netočnost v virih ali pa na lahne nepravilnosti jezika.

Ne samo kandidat, temveč tudi vsak poslušalec lahko marsikaj pridobi pri teh lekcijah stila in jezika, ki jih tu dajejo mojstri. Pri tem omenim še posebej prof. Huqueta, ki je razlagal, kako se je pomen nekaterih besed spremenil od 17. stoletja sem.

Ob treh je prekinil predsednik sejo, ki se je bila začela ob eni uri, in vpraša kandidata, koliko časa rabi, da si spočije in se pripravi za branitev svoje velike teze. Abbé je odvrnil, da mu pet minut zadostuje, dali so mu četrt ure. Porabil sem to priliko, da sem se seznanil z njim. Star je 35 do 40 let in že petnajst let profesor na neki srednji šoli. Teološki licenciat je napravil na katoliški univerzi v Lilleu, razen tega ima tudi zgodovinski licenciat.

Tu sem se spomnil na velikansko energijo, ki jo imajo duhovniki, dodeljeni katoliškim srednjim šolam. Čez dan imajo oprav-

ka s poukom in nadzorovanjem dijakov, tako da se lahko samo ponoči posvetijo svojem študiju, ki nikakor ni lahek. Dolga leta trajajo predpriprave za doktorat in te so tem težje, ker so zunaj na deželi, daleč proč od prepotrebnih knjižnic in velikih študijskih središč. Pri tem je pa treba še pomisliti, da jim doktorat, za katerega delajo, življenja pozneje nikakor ne olajša, niti jim ne daje možnosti kakšne karijere.

Med tem ko sem ogledoval portrete velikih mož, ki krasijo dvorano, vstopi jury: profesorji Guignebert, Michaut in Strowski. Oblečeni so vsakdanje: pri takih prilikah se vidi, kako so Francozi demokratiški, nič fraška, nič salonske suknje ali žaketa. Omenim, da predsednik republike sam, g. Doumergue, ko je otvoril pariško razstavo dekorativnih umetnosti, pri tej slovesni priliki prvič ni več prišel v fraku! Časi se izpreminjajo!

Seja se prične: g. abbé na kratko razloži svoje delo (spis o nekem malo znanem piscu 17. veka) v jasnih, lepih stavkih. Nato začnejo profesorji s svojo kritiko: hvalijo, a kot je pri takih prilikah navada, še bolj grajaajo, vse seveda v uljudnem, skoraj bi rekel prijaznem tonu. Bil sem predvsem razveden, kaj bo rekel prof. Guignebert, ki je strasten brezverec. Začudil sem se naravnost, ko je izražal, kako velike vrednosti je abbéjev spis in kako točno je sestavljen.

Ob tridesetih na šest je bila diskusija končana in sodniki so se umaknili k posvetova-

nju. Množica poslušalcev, ki je med tem zelo narastla, je prepričana o kandidatovem uspehu. Toda kaj bodo rekli profesorji? Negotovost ne traja dolgo, vrnilo so se v dvorano in predsednik javi, da je promoviran abbé doktorjem »ès lettres« s pristavkom »strès honorable« (izvrstno).

Duhovniku-doktorju vse iskreno čestita

Cerkvena umetnost na svetovni razstavi dek. umetnosti.

Na ogromnem prostoru pariške mednarodne razstave dekorativnih umetnosti, ki je sicer oficijelno še otvorena, a še ne dogotovljena, vlada živahno vrvenje. Stotine raznih delavcev hitijo, da končajo svoje delo razbijanje kladev, hreščanje strojev in ropotanje motorjev se razlega na vse strani. Naenkrat pa se lepega pariškega večera začne ljubko, jasno zvonjenje, pred katerim utihne silni ropot razstave, kajti delavci, ki delajo v raznih paviljonih, so prenehali in poslušajo presenečeno.

— Kaj pa je to?

— Znak za splošno stavko?

— Požar?

Ola zvonova, ki so jih ravnokar postavili v »Francoski vasi« razstave, zvonita glasno s svojim srebrnim zvokom.

— Fantje, angeljevo češčenje zvonit! vzklizne tu star delavec.

In od tistega dne zvonit angeljevo češčenje v razstavi opoldne in zvečer ob bre-

Dnevne novice.

»Ilustrirani Slovenci« prinese jutri zopet zelo vrsto vezelanih slik. Opozorjamo na Plečnikov načrt nove šišenske cerkve, na slike s potovanja dr. Jeharta po Palestini, na slike iz Maroka in portretne karikature, zlasti pa še na slike k »Slovenskemu biografskemu leksikonu«, ki se bodo odslej redno nadaljevale v vsaki drugi ali tretji številki, tako da bodo dobili naročniki v dogledni bodočnosti vezelanimivo zbirko vseh važnejših slovenskih javnih delavcev. Vsi ti portreti bodo v enaki velikosti tako, da jih lastniki lahko izrežejo in zaženejo sestavljati iz njih krasen dodatek k leksikonu. Na željo od mnogih strani, zlasti naših diletantov po deželi, prinaša ta številka tudi lepo serijo slik z naslovom »Paberki iz slovenske dramske umetnosti«.

Katehetske nagrade. Pred par dnevi se je nekdo v tem listu z bridkim sarkazmom spomnil krivice, ki je vlada prizadeva veroučiteljem z zavlačevanjem izplačati postavno pripadajočih jim nagrad. Veroučitelji se mučijo v šoli za izobrazbo in pravo vzgojo mladine — menda nam tega nihče ne bo odrekel —, na krvavo zaslužene nagrade pa čakamo zaman. Ne čutili bi se tako krivično prizadeti, ko bi nam bilo rečeno: saj nimate ničesar prikakovati za svoj trud. Ker pa je zakon tukaj, ker stoji črno na belem uradno zapisano in podpisano, da dobi katehet nagrado ozir. plačo za svoje delo v šoli, kakor se ure plačujejo učiteljem, zato proti krivičnemu zapostavljanju protestiramo. Koliko jih je, ki še niso dobili nagrade za pouk veroučitelja v mesecih september-december lanskega leta, za prve tri mesece letošnjega leta pa tudi ni slutiti, da bi kaj bilo. O nagradi za dobo od januarja do aprila lanskega leta, ki je bila sto in sto katehetom krivično utrgana, niti ne govorim. Menda smo zanj za zmiraj ukani. Zakaj ravno za katehetske nagrade vedno zmanjka kredita, ko se drugod ne zdi škoda milijonov? Pošteni ljudje smo, pošteno je naše delo, pošteno z nami ravnajte! — Eden za vse prizadete.

Glede na napad »Jutra« na železničarsko stavbno zadrugo »Bajtar« nam pošilja g. Haszlakewicz prepis popravka, ki se je poslal »Jutru« in ki se glasi sledeče: 1. Ni res, da je bil občni zbor stavbne zadruge »Bajtar« napol politična prireditev, res pa je, da je bil občni zbor popolnoma gospodarskega in nepolitičnega značaja. — 2. Ni res, da se pišem Gottlieb Waldemar Haszlakewicz, res pa je, da se glasi moje ime Waldemar Haszlakewicz-Gottlieb. — 3. Ni res, da sem prav zelo zavil bivšega ministra Sušnika, res pa je, da sem stvarno konstatiral, da se je g. Sušnik zanimal za našo zadrugo in da je obljubil zelo pomoč. — 4. Ni res, da sem obžaloval zedec Davidovič-Koroščeve vlade, res pa je, da sem konstatiral, da je bil vsled padca te vlade naš trud zaman in da smo morali vse delo začeti na novo. — 5. Ni res, da sem stal g. Sušniku glede financiranja zadruge pomembno, da naj bi se vse denarno poslovanje te vršilo potem klerikalne banke, res pa je, da se je sklenilo na odhodovi seji, da se denar naloži v Zadrugni Gospodarski banki. — 6. Ni res, da je predsednik čakal najbrže, da mu pošlje g. minister dr. Zerjav celo hosto v tur za Martinov večer, res pa je, da je prikoval predsednik, da g. minister-rojak naloži zadruzi »Bajtar« sličen kontingent lea, kot ga je dobila zagrebška zadruga in sicer 34.500 kub. m jelovine. — 7. Ni res, da je novi odbor pod istim predsednikom sestavljen tako, da uživa vse zaupanje g. Hribarja, res pa je, da uživa novi odbor popolno zaupanje zadrugarjev. — 8. Ni res, da je predsednik bil neokusen in neoficieln zapisnik raznih sestankov, s katerimi se med železničarji zbujala nezaupanje nasproti predpostavljenimi oblastim, res pa je, da se predsednik ni udeležil.

ovih Seine. Naslednji dan pa se delavci že niso več čudili. Redki so bili oni mladeniči, ki so se upali norčevati. Večina je resno poslušala srebrno zvonjenje in se spominjala čepih časov mladosti, ko je na enak način zvonilo v rodni vasi angeljevo čiščenje. Mišina te besede, izgovorjene v dnu duše, je mehčala srca. Pričarala je spomine preteklosti. Če bi si bili upali, bi nekateri med najljubšimi storili to, kar so imeli navado storiti v krogu svojih staršev: odkrili bi se in tožili... Med verskimi brezbrizniki velikega mesta je več duš, kot bi človek domneval, katerih tli vera naprej in koje plamen se neki dan visoko dvigne proti nebu. Kdo ve za primer, kaj vse more vzbuditi na dnu duše skromen glas zvonov?...

Ti zvonovi, ki so postavljeni na razstavi, so iz vasi Corby in spominjajo obiskovalce: prihajajoče iz vseh strani sveta na partirij francoskih cerkev ob času svetovne vojne in njih slovesno vstajenje. Ti trije zvonovi se imenujejo: Bathilde, Colette in Odile in dajejo glasove re, mi in fa, ostala dva, do in sol, sta ostala v Corby. Razstavljena zvonova nosita letnice, ko sta bila ulita, namreč 1924 in 1925 in lep naš. Bathilde tehta 1800 kg, Colette 1250 kg in Odile 1050 kg.

Vse to seveda ni zadosten vzrok, da so razstavili v mednarodni razstavi dekorativnih umetnosti. Umetniško nekaj čisto drugega je dekoracija teh zvonov, ki jo je

žil nobenega sestanka in tudi ni čital nobenega zapisnika.

Pogreb + Joškota Hrena. Truplo umrlega gospoda Joškota Hrena, kaplana v Podmelcu so prepeljali v Cerkljico, kjer ga bodo v soboto dne 16. t. m. ob 9 dopoldne po sveti maši položili k večnemu počitku.

Prevoz konj za sovjetsko Rusijo. Ker je naša obmejna carinarnica na Rakeku ustavila transport konj, namenjenih iz Madžarske preko Reke in Odeze v sovjetsko Rusijo, češ, da je to vojni material, je ogrsko zunanje ministrstvo naročilo svojemu poslaniku v Belgradu, da zahteva od naše vlade dovolitev prostega prevoza teh konj, sklicujoč se na dogovor, s katerim smo si medsebojno dovolili popolnoma prost vsakršni tranzitni promet.

Mizerija naših bolnic. Z ozirom na pretečo prenapetost splošne javne bolnice v Ljubljani, ki bi morala imeti za posledico odklanjanje sprejemov, opozorjamo, da se naj v bolnico pošiljajo le nujni in zdravljenja v bolnici neobhodno potrebni bolniki.

Naš rojak, konjeniški podpolkovnik Emil Zajc, sin pred 4 leti umrlega finančnega svetnika Franca Zajca, je prestavljen iz Prištine v Ljubljano. Od prevrata je služboval v Makedoniji; najprej v Debru ob albanski meji, pozneje v Skoplju in nazadnje v Prištini.

Vrhuška gasilsko župa je na svojem občnem zboru 10. maja soglasno imenovala za častnega člana župe starostno jugoslovanske gasilske zveze tov. Franca Barleta za neprecenljive zasluge pri organizaciji gasilstva.

Utonil je dne 14. maja v Bistrici 18 letni Franc Koželj iz Kregarjevega 11 pri Stranjah. Bil je delavec pri plavljenju drv za kamniško mestno korporacijo. Trupla še niso našli.

Umril je v sredo dne 13. maja ob pol 4 popoldne v Sovodnjem pri Gorenji vasi obče znani trgovec, gostilničar in posestnik g. Valentin Frelj. Star je bil šele 45 let. Pokopali so ga 15. t. m. ob 9 dopoldne na pokopališču v Novi Oselci. Blag mu spomin!

Državni higijski zavod v Ljubljani priredi v Cerkljici od 17. do 24. maja zdravstveno predavanje in higijsko razstavo. Ker je to predavanje in higijska razstava jako zanimiva in obče koristna, jo vsakomur toplo priporočamo.

Svetovno znano Cerkljsko jezero nujno zdaj posebno divno sliko. Za dijak, turiste, lovce in prijatelje narave je sedaj najlepši čas, da si ogledajo znamenito jezero, kakor tudi turške tabore trga Cerkljice.

Smrtna kosa med ameriški rojaki. V Hibingu, Minn., je umrla Marija Adam, roj. Brunske, doma iz Maverlana pri Črnomlju; zapustila je soprogu 9 otrok od 1 do 17 let. — V Ely, Minn., je umrl 65 letni Mihael Kloučar, doma iz Tančegore pri Črnomlju. — V Clevelandu je umrla Alberta Brian, roj. Pirc; zapustila je 4 otroke.

Slovenski športniki v Ameriki. Kakor smo že svoj čas poročali, je K. S. K. Jednota po svojih društvenih ustanovila žogometne odseke. Sedaj poročajo ameriški listi, da je žogometna skupina društva sv. Barbare dne 26. m. m. premagala svoje nasprotnike »Belalre Musketeers«. Po 13 nastopih je bil uspeh tale: KSKJ 2 točki, B. M. 1.

PROTI ODEBELOŠTI deluje s kolsalnim uspehom samo »Vilfanov čaj«. Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. — Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

»Alpante«, prevozna družba, otvori rodni promet Bled-Lesce v nedeljo 17. maja. Oseba 10 Din.

Če mož domov z uradnih poslov pride v jezi z Bonattijevo čokolado mu postreži.

izvršil g. Séguin, kipar in kamnarez pariške bazilike Presv. Srca Jezusovega.

Zvonovi so obešeni na tankem podstavku iz železobetona, ki se zdi človeku vse pre slab za veliko težo kovine. Ne rabijo pa cerkovnika, ki bi zvonil, kajti nadomešča ga majhen električni motor, ki je postavljen poleg v leseni baraki.

Obiskovalcem razstave priporočam, naj ne zamudijo ogledati si teh lepih zvonov, ki so, kar se tiče dekoracije in napisov, res nekaj izrednega. Postavljeni so na Orsayskem nabrežju med Invalidskim in Aleksandrovim mostom in dan na dan veselo zvonijo zjutraj in zvečer.

Če je človek na razstavi v kapeli »Francoske vasi« ali v alžaski kapelici, si kar ne more predstavljati, da je na moderni svetovni razstavi, če čuje živahno zvonjenje corbskih zvonov preko belega mesta, čigar glas zamira nežno, kot tajno mrmljanje, ob zelenih nabrežjih Seine.

Čas za obiskovanje razstave pa se ni prišel, kajti samo trije ali štirje paviljoni so šele otvorjeni. Paviljon naše države bo eden prvih gotov, namreč 23. maja. Slovesna njegova otvoritev bo med 25. majem in 1. junijem. Velika Britanija otvori svoj paviljon šele 3. junija. Zato naj nihče, ki hoče sploh kaj videti, ne pride pred 15. ali 20. junijem.

Poravnajte naročnino!

Iz štajerske.

IZ CELJA.

VII. mladinski koncert Glasbene Matice v Celju se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. ob pol 11 dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Na sporedu je godalni orkester Glasbene Matice, mešani zbor državne trgovske šole v Celju, flauta in klarinet solo s spremljevanjem klavirja. Vstopnice se dobe od 18. maja dalje v pisarni Glasbene Matice na Slomškovem trgu.

Vpokojen je po sklepu zadnje občinske seje v Celju magistratni sluga Zdovc.

Mestni vodovod. Ker je glavna vodovodna cev na več mestih poškodovana, je vodovodna naprava zelo pomanjkljiva in ob vsaki priliki nagaja. Voda na več mestih uhaja. Zato se je vodni pritisk občutno zmanjšal. Mestni magistrat je vsled tega izdal razglas, v katerem se občinstvo poziva, da z vodo štedi. Stranke morajo vsak defekt na vodovodu takoj odpraviti in se ravnati po navodilih magistrata, sicer se jim bo voda zaprla.

Novi cerkev pri Celju. V nedeljo 24. t. m. bo predaval pri lepem vremenu ob pol 3 pop. pri čebelnjaku g. Otona Samca čebelarški veščak g. župnik Hinko Peternel. Ta dan so tudi volitve za nov odbor Čebelarke podružnice v Novi cerkvi, ki je do sedaj popolnoma mirovala. Sosedje, prihičite!

Muzejsko društvo v Celju ima v soboto, dne 16. maja ob 20 v klubovi sobi Celjskega doma letni občni zbor.

* * *

Narasla Mura. Radi zadnjega deževja na Zgornjem in Srednjem Štajerskem je Mura v Prekmurju zelo narasla. Nova železnica iz Vržeja v Mursko Soboto je v dolžini enega km pod vodo. Med postajama Veržej in Beltinci je voda predrla pri prvem 20 m dolgem mostu iz betona železniški nasip, da so morali nekaj časa ustaviti promet. 14. t. m. je bil nasip zopet popravljen. Škoda, ki jo je Mura povzročila, je zelo velika. Saj je narasla za cele 3 metre.

G. Pucelj je zopet zgubil somišljenika. Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je imela SKS dosedaj vernega pristasa I. Retzerja. L. 1923 je bil g. Retzer celo okrajni kandidat Puceljeve stranke za okraj Maribor. Bil je član izvršilnega odbora SKS za Štajersko. Nedavno je tudi Retzer odpadel od Pucelja ter se pridružil samostojnim demokratom. Vodja Zerjavovcev v tem okraju ga je povzdignil sedaj celo na mesto podpredsednika SDS v Sv. Lenartu.

Veliki plazovi na novi državni cesti št. 113—Velika. Kakor nam poročajo od Marije Snežne na Velki, se je nova državna cesta, ki še niti dograjena ni, na mnogih krajih tako sesedla, da mora podjetje cele kose ceste na novo graditi. Da se cesta plazi, je krivo dejstvo, da je teren ilovnat in hribovit. Največ so trpeli nasipi. Sicer pa je nova cesta izpeljana zelo lepo, tako da od Sv. Ilje do Marije Snežne ni skoro nobene napetosti. Težave ima podjetje z dobavo kamena. Voziti ga morajo z gradbeno železnico 10 km daleč. Pročje vozijo z železnico od Murskega dvora. Računajo, da bo cesta do jeseni gotova.

Zupnija Dobje dobiva odslej svojo pošto v Slivnici pri Celju in sicer šestkrat na teden. Poštna zveza s Planino skozi Sevnico je bila silno odročna, ker dobiva Planina pošto je vsak drugi dan. Za poštne pošiljke iz Dobje se je potrebovalo 4—6 dni, to je približno toliko, kakor rabijo novi žepelini iz Londona v Avstralijo. Poštno ravnateljstvo v Ljubljani je želelo tukajšnjih uradov upoštevati in določilo za Dobje pošto: Slivnica pri Celju. Vse za Dobje naslovljene pošiljke naj se pošiljajo na Slivnico.

Iz Ljubljane.

RAZSVETLJAVA GLAVNEGA KOLODVORA

Belgrad, 15. maja. (Izv.) Železniški minister je določil kredit za razsvetljavo ljubljanskega glavnega kolodvora.

Člani Hudožestvenega teatra se pripeljejo v Ljubljano danes popoldne ob dveh na glavni kolodvor z osebnim vlakom iz Zagreba.

Umrli je 14. maja gospa Meta pl. Morawa pl. Morawek. Pogreb bo danes popoldne ob 5. Naj v miru počiva.

Okraden mestni ubožec. Matija Stergar, mestni ubožec, ki stanuje v Japljevi ulici, je naznanil policiji sledeče: Japlska sta me nepričakovano dva meni neznana moška, ki sta trdila, da smo stari znanci in da me dobro poznata. Pozdravila sta me po imenu in sta navedla tudi več doživljajev, ki sem jih res doživel. Po kratkem razgovoru sta me pozvala, da zložimo kaj za pijačo. Potegnil sem iz žepa staro hranilno knjižico. V kateri sem imel 4 hankovce po 100 in 7 po 10 dinarjev. Dal sem nekaj za pijačo in tovariša sta odšla. Ker se pa le nista vrnila, sem mi je zdela cela stvar sumljiva. Preštel sem denar in ugotovil, da mi manjka 270 Din, katere sta lopova odnesla. Mož je revež in že precej star ter komaj še malo vidi in tudi zelo slabo sliši.

Neka ljubljanska branjevka je bila obtožena po členu 9. o pobujanju draginje življenjskih potrebščin, da je prekupila v tržnem času, ko morajo biti življenjske potrebščine ne-

posredno na razpolago kupcem, tzi divje zajce in sicer po 65 Din. Zena je bila obsojena po omenjenem členu na 24 ur zapora in na 500 Din denarne globe, ali pa še na 10 dni zapora, če te globe ne plača. Zena se je proti tej sodbi pritožila in se je zagovarjala pri vzklicni obravnavi, da je ona kupevala divjačino sporazumno s tržnim nadzorstvom in lovskim društvom. Pri vzklicni obravnavi pa so ugotovili, da vodi tržno nadzorstvo samo kontrolo na trgu, zastopnik lovskega društva pa je izjavil, da obtoženka ni nikdar dobila takega poverila izrecno, res pa je, da gledajo lovske organizacije na kontrolo prodaje, da se dosežejo enotne cene in da se koncentrira prodaja divjačine v roke zanesljivih oseb. Na podlagi teh izpovedb je vzklicni senat vzklic zavrnil in potrdil prvo sodbo.

Pogrešata se že od 8. t. m. mlada fanti I. Z. star 14 let in njegov tovariš K. P. star 16 let. Oba sta čedno oblečena in brez pokrivala. Pri sebi nimata nobenih dokumentov in denarja tudi ne. Mislijo, da sta odrinila proti Gorenjski. Vzrok bega ni prav nič znan.

Zakaj je bila odgojena planinska tombola? 1. Radi premalega števila razpečanih srečk. — 2. Radi premnogih prirediteljev, ki so bile 10. maja na dnevnem redu. — 3. Radi dežja. Vsi ti in drugi momenti so tako tehtni, da se je bilo bati izgube. Naj to naši prijatelji upoštevajo. Tombola se pa mora odigrati 17. maja. To je zadnji Belokranjec rezervirani datum. Ta dan se vrši tudi v hotelu »Tivoliju« velika vrtna veselica. Natančen program sledi.

Iz ostale Jugoslavije.

VELIKA POPLAVA.

Belgrad, 15. maja. (Izv.) Med Bitoljem in Prilepom se je utrgal oblak. Nastala je velika poplava. Železniška proga je tako poškodovana, da je promet ustavljen. Škoda je ogromna.

SRBSKA TRDNJAVA V DALMACIJI.

Radikalsko-demokratski takozvani »narodni blok« v boju proti opoziciji neprestano vihti frazo o narodnem edinstvu in označuje vsako lastno narodno opredelbo Hrvatov in Slovencev za separatizem in izdajstvo nad narodnim edinstvom. Kako pa delajo Srbi, kjer gre za njihove srbsko-narodne interese? Na to dobimo zelo poučen odgovor v splitskem »Jadrnu« z dne 23. m. m. Tu najdemo dopis iz Knina, v katerem poroča dopisnik, kako grade Srbi v Kninu svojo narodno trdnjavo — sredi hrvatskih bratov. Poročilo slove:

Mesto Knin je kakor ustvarjeno, da postane nekoč gospodarsko in kulturno središče srbskega elementa v severni Dalmaciji. Tu bivajo Srbi kompaktno — od 25.000 duš je le do 3000 Hrvatov-katolicanov — ter so v neposredni zvezi z ostalim srbskim življenjem v severni Dalmaciji; na vse strani vodijo dobre ceste, železnice vežejo Knin z Bosno (Steinbeisova gozdna železnica), Hrvatsko in dalmatinskim primorjem — Splitom in Šibenikom. Sedanja radikalna vlada posveča Kninu največjo pozornost, da ga dvigne gospodarsko in kulturno. V to svrhu ima obešen načrt, ki ga dosledno izvaja, kar kažejo sledeča dejstva: Vojno ministrstvo je nedavno kupilo kompleks hiš, a sedaj je prispela semkaj manjša vojaška posadka, da izvrši prve nujne priprave za nameščenje okrožne komande, ki je sedaj v Šibeniku. Dalje se bo v Kninu namestil en vojaški polk, po vsej priliki oni iz Šibenika; v to svrhu začno v kratkem graditi veliko vojašnico.

Za zgradbo državne bolnišnice v Kninu je že dovoljen kredit 4.800.000 Din in se dela v kratkem razpiše. Dalje je odločeno, da se preseli iz Šibenika v Knin Gradbeno ravnateljstvo. V Kninu se zgradi učiteljskišče, v katerem se bo vzgajalo srbsko učitelstvo. Ni pa še znano, ali bo to učiteljskišče novo ali pa se premesti v Knin sedanje splitsko učiteljskišče. Sedanja nižja reformna realna gimnazija v Kninu dobi še letos 5. razred ter se stopnjema izpopolni v višjo realno gimnazijo. Razen tega imajo v Kninu kmetijsko šolo, ki se preosnuje v srednjo kmetijsko šolo. V Knin se premesti iz Šibenika pravoslavna škofijska stolica in z njo pravoslavno semenišče. Še letos zgradi vlada v Kninu novo pošno poslopje.

Tako skrbi sedanja vlada za srbski življenjski položaj, hoteč ga ohraniti in ojačiti nasproti ostalemu prebivalstvu. Kje je demokratsko časopisje, da bi primerno ozgosalot »separatizem«?

LOV NA »MAJMUNA« V BELGRADU.

V pojasnilo bodi povedano, da pomeni »majmun« v srbskem jeziku »opico« in da se pridevka »majmun« jako radi poslužujejo razni belgrajski postopači. Dogodba pa je sledeča: Pred nekaj dnevi je bilo ukraden na nadzorniku dvorskih vozov lepo kolo. O ukradenem kolesu dolgo ni bilo ne duha ne sluha. Nekega dne pa opazi gospod nadzornik na nekem jako prometnem kraju neznanega mu in jako slabo oblečenega človeka, ki se je peljal na — njegovem kolesu! Nadzornik je takoj poklical stražnika. Novi lastnik kolesa je sicer svečano zatrjeval, da je delavec v kurilnici in da je kolo kupil in pošteno zanj plačal 600 dinarjev, pa vse ni nič pomagalo. Moral je na policijo. Tam je povedal, da človeka, od katerega je kupil kolo, ne pozna. Snominia se na da so ga kli-

cali »majmuna«. Policijski pisar je takoj odredil lov na belgrajske »majmune«. Deset detektivov se je razkropilo po vsem mestu. Ni trajalo dolgo in prvi detektiv se je vrnil s svojim »majmunom«. Ko so »majmuna« pokazali obdolženca, če je od tega kupil kolo, je moral to zanikati. Pride drugi detektiv in pripelje drugega »majmuna«. Tudi ta ni bil pravi. Tako so pripeljali počasi na policijo deset postopačev, ki vsi slišijo na ime »majmuna«, toda nihče ni bil pravi. Iz tega je policija sklepala, da mora biti v Belgradu najmanj 11 »majmunov« in dokler ne najdejo enajstega, mora čepeti nesrečni kipec ukradenega kolesa v zaporu, da se dožene, če ni morda on sam iskani enajsti »majmuna«.

KEVAVA RODBINSKA DRAMA V VIN-KOVCIH.

V stanovanju brivca Frančiška Hermann se je odigrala predsnočnim krvava zalogaja. Brivec je živel s svojo sicer mlado in baje zelo lepo ženo v večnem prepiru. Prepire je tašča s svojim vmešavanjem v stvari, ki je nič brigale niso, še bolj netila, da je moralo priti do žalostnega konca. Ko so sosedje predvčerajšnjim opazili, da brivec dolgo svoje delavnice ne odpre, se jim je začela stvar zdeti sumljiva. Poklicali so ključavničarja in ko je ta odprl stanovanje, se je ljudem nudi grozen prizor. Hermann je sedel ob vznožju postelje s prestreljeno glavo in je še držal v že hladni desnici revolver, njegova žena pa je ležala na tleh v mlaki krvi, zadeta od dveh krogelj.

Pravda zagrebških sodnikov proti dr. Bedekoviću. Zagrebško sodišče je v pravdi zagrebških sodnikov proti policijskemu ravnatelju dr. Bedekoviću delegiralo bjelovarsko sodišče, ki je te dni prvič zaslišalo obtožence. Dr. Bedeković je izjavil, da belgrajski list, ki je bil prinesel njegove izjave o Radičevi zadevi, zaradi katerih ga tožijo zagrebški sodniki, ni točno podal; ni nameraval žaliti sodnikov ne kot uradnih oseb ne kot ljudi. Preiskava proti dr. Bedekoviću se nadaljuje.

Dobra večerja. Jako izdatno in dobro večerjo so si privoščili neznani lopovi v znani belgrajski gostilni »Kod zec« v Studenjski ulici. Gospodar je zvečer precej zgodaj zaprl gostilno in odšel domov spat. Ko je pa drugo jutro zopet odprl, je našel vse v največjem neredu. Po mizah in stoli so ležale steklenice, po tleh pa so bile razmetane prazne škatlice od sardin in najfinjših delicat. Blagajna je bila razbita in iz nje je manjkalo 2500 dinarjev. Vrednost dobre večerje pa je cenil gospodar na 6000 dinarjev.

Pegavec v Vukovaru. V Vukovaru in v okolici razsaja že dalje časa pegavec. Sole in vsa zabavišča so zaprli.

Samomor. Iz neznanega vzroka si je prerazal v Zagrebu in sicer v Filipičevi ulici vrst 19 letna Slovenka Danica Ciglenjak. Dele je umrlo med vožnjo v bolnico vsled izkravitve.

Iz Primorske.

Skrajna stiska v Istri. Gospodarska stiska v Istri prikipa do vrhunca, tako da se čuti celo »Piccolo« dolžnega, da dvigne svoj glas za odpravo. V članku »Kaj se godi v Istri?« opozarja poklicane kroge na silno nezadovoljnost, ki se polšača istrskega prebivalstva. Ta nezadovoljnost nikakor ne izvira iz kakih političnih hujškarj ali protidržavnega ruvanja, ampak je zgolj posledica neznošnih gospodarskih razmer. Italija za to deželo, ki je že na sebi revna, a so se nje razmere v vojni še silno poslabšale, dosedaj kljub slovesnim Mussolinijevim zagotovilom ni še ničesar storila. Namesto pomoči je davčna oblast ravno na to deželo pritiskala z največjo krutostjo. Bremea so tolika, da niso v nikakem razmerju z gospodarsko močjo prebivalstva in izterjevanje je tako brezobzirno, da se zlasti kmetijske prebivalstva polšača obup. Poklicani krogi naj pomislijo, da je Istra na meji in da bi se iz gospodarske nezadovoljnosti utegnili poroditi politična. — Uboga Istra, ki ji je tudi Italija le mačeha, in to neprimerno krutejša, nego ji je bila Avstrija.

Ljudska kolonija v Rocolu. Tržaški izvršni odbor za proslavo vladarske 25 letnice Viktorja Emanuela III. je sklenil, da se zgradi v spomin tega jubileja moderna ljudska naselbina v Rocolu, z velikim ljudskim vrtom. Zgrade približno sto hiše.

Ljudsko gibanje v Trstu l. 1924. Za lansko leto navaja statistika o ljudskem gibanju v Trstu sledeče podatke: Porok je bilo 1849, med temi 60 letnik, ki je poročil 24 letnega dekleta, in 55 letna ženska, ki se je poročila s 24 letnim fantom. Ločitev zakonov je bilo 20, med temi 2 para že nad 60 let starih zakonov. Rojstev je bilo 4120, od teh 792 nezakonskih. Posebno visoko število izkazujejo samomorci, ki jih je bilo 97 ali 3-95 na 10.000 prebivalcev; v tem oziru stoji Trst med vsemi italijanskimi mesti na prvem mestu, na zadnjem pa Zader, kjer ni bilo lani nobenega samomora. — Tujece je došlo lani v Trst 137.599 (l. 1923. samo 112.881). Novih stanovanj so zgradili 171 s 432 sobami. Železniški promet je znašal: uvoz 1.405.958 ton, izvoz 1.578.529 ton; pomorski promet: uvoz 1.870.919, izvoz 986.007 ton; celokupna vržina (dazio di consumo) je vrgla 26.912.689 lit.

Prosveta.

Knjige in revije.

Dr. Valjarev Italijansko-slovenski slovar, nad 40.000 besed z bogato frazeologijo in kratkim imenikom krstnih in zemljepisnih imen. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezanemu izvodu Din 70.—. Slovar, ki sta ga obe narodnosti zelo občutno pogrešali, se zopet dobi v neizpremenjenem natisu. Ta slovar zadošča ne samo za vsakdanjo rabo v zasebnem in javnem življenju, posebno v trgovini, obrti itd., temveč navaja tudi vse besede literarnega zaklada tako, da bo izvrstno služil ne samo v praktičnem življenju, temveč tudi v šolah in ljubiteljem slovtva. Kljub svoji obširnosti ima slovar, ki obsega več kot 40.000 besed in najbolj porabne fraze, zelo priročno žepno obliko. Pri vseh besedah so zaznamovane tudi nepravilnosti, naglas, pri samostalnikih spol itd. Slovar, ki obsega tako izredno bogat besedni zaklad in je tudi v podrobnosti tako skrbno obdelan, bo vsestransko ustrežal. Zato sta ga tudi obe narodnosti zelo občutno pogrešali.

Občinska uprava, glasilo županske zveze za Slovenijo, 5. številka je zopet polna poučne vsebine za vse, ki delujejo v naših občinah. Članki: Domovnica, gospodarski odbori ter oskrbovanje vaških in drugih posestev, kazensko postopanje občinskega senata. Predelek Vprašanja in odgovori prinaša pojasnila v teh-le zadevah: Zvišanje občinskih doklad med letom, sprejem že zaznamovanih oseb v domovinstvo, plačilo občinskim zastopnikom pri volitvah v narodno skupščino, domovinstvo sodno ločenih žen, občinske takse za pse — kako se iztirjajo, občinske takse pri prodajah po carinarnicah zaplenjenega blaga na javnih dražbah, domovinstvo in državljanstvo, pobiranje doklad na pijače, domovinstvo nezakonskih otrok. — Občinska uprava izhaja po enkrat na mesec in stane za občine 100 Din, za posameznike pa 25 Din letno. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.

Majniška številka Planinskega vestnika ima sledečo vsebino: Ljudjevi Stiasny: Po Bambergov poti na Triglav. I. M.: Mt Everest. T. S. Copeland: Kanadski Everest. Planinska ekspedicija na Mt Logan. Kotiček: Na planini Dr. Gizela Tarczy: Čez hrib in dol: Grintavec in Kočna v zim. Viktor Rebolj: Moje ture leta 1924: Ivan Pirnat. Iz Škotske na Kočno. I. Serne. Obzor: Anton Hlebanja, triglavski vodnik. Vodnik po Sloveniji. — Društvene vesti: Zbor delegatov, Podravske podružnice SPD. Občni zbor itd. Naše slike: Vrh Triglava od Ivana Tavčarja.

Slikarstvo.

VI. umetnostna razstava Narodne galerije. Jutri ob 11 dopoldne otvori Narodna galerija v Jakopičevem paviljonu svojo VI. umetnostno razstavo. Zastopana sta srbski slikar Petar Dobrović, ki je preteklo jesen dosegel tako močan uspeh v Pragi, z večjo kolekcijo slik in risb, ter njegov brat, arhitekt Nikola, s karakterističnimi stavbnimi načrti. Po daljšem presledku razstavi zopet kipar Lojze Dolinar vrsto svojih del, med katerimi zavzemajo portreti odlično mesto. G. A. Kos je zbral poleg najnovejših del nekaj že razstavljenih portretov, da pokaže zanimivi razvoj njegovega slikanja. Razstava, ki bo nudila vpogled v novejšo umetniško tvorbo srbske in slovenske ter obsega vse ustvarjalne panoge, zasluži vsako pozornost našega občinstva in opozarjamo vsakogar, naj je ne zamudi obiskati.

Iz kraljestva glasbe.

K vsebini Cesar Franckovega oratorija »Osmo prologo«. V zadnji notici smo navedli vsebino prologa, III. in VIII. blagra. V. blagor »Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bode doseglo« ima sledečo vsebino: Pripovedovalec tenor-solo opisuje, kako premaga zlo slabotnega človeka. Zlo pobije vse k tlom kakor vihar na toča žito. Človek je proti njemu skoraj brez moči. Oglasi se zbor zemljanov, ki prosí Boga, da kaznuje vse sovražnike človeštva. Kristus pa pravi, da mora človek svojim bratom le odpustiti. Ker zapoje zbor nebeščanov, ki pozivljajo zemljane k milosrčnosti. Nastopi angel odpustanja, ki opozarja človeštvo na strašni sodni dan in ponovno poziva vse, da odpustajo svojim sovražnikom. K sklepu V. blagra poje zbor močnega slavošpev vsem milosrčnikom. Oratorij »Les Beattitudes« je eno najbolj popularnih zborovskih del francoske glasbene literature. V naši državi izvaja Glasbena Matica prva to znamenito delo in sicer na svojem koncertu v ponedeljek, dne 18. maja ob 8 zvečer v »Unionu«.

Gledališka umetnost.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

OPERA:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 16. maja: Gostovanje Hudožestvenikov NA DNU. — Izven.

Nedelja, 17. maja: Gostovanje Hudožestvenikov ZENITEV. — Izven.

Ponedeljek, 18. maja: zaprto.

Torek, 19. maja: Gostovanje Hudožestvenikov MEDEJA. — Izven.

Scenični nastopi in recitacije, s katerimi nastopijo dne 17. maja ob 11 dopoldne v Filharmonični dvorani (Kino Matica) Hudožestveniki, seznanijo nas z najboljšimi točkami bogatega sporeda teh umetnikov. Pevske točke izvaja g. Sevastjanov Vasilije. Vstopnice v predprodaji pri blagajni kina Matica in v pisarni Hribar, Aleksandrova 8 (preje »Putnik«).

Gostovanje Hudožestvenikov v Ljubljani se prične danes zvečer. Kot prva predstava se uprizar ruska slika v štirih dejanjih »Na dnu«, katero

je napisal Maksim Gorkij. V njej nastopajo vsi najboljši predstavniki te grupe pod vodstvom režiserja g. Masalitina. V nedeljo pa se vprizori vlezabavna Gogoljeva komedija v treh dejanjih: »Zenitev« ravnatoka v režiji g. Masalitina. Občinstvo opozarjamo, da je precej obširna vsebina tiskana na gledaliških letakih, ki so v predprodaji pri gledališki blagajni in v veži opernega gledališča. Vstopnice je še dovolj na razpolago in so v predprodaji pri dnevalni blagajni v operi. Prodajajo se tudi posamezni ložni sedeži.

JUGOSLOVANSKI JAVNOSTI!

Goriška Matica obstoja že sedmo leto; a je jugoslovanski javnosti še bora malo ali pa prav nič znana. Je edina ustanova, potom katere zamorejo dobivati naši bratje onstran meje dobro, poučno in vsestransko koristno čtivo v svojem materinem jeziku. Skozi vsa leta svojega obstoja je izdala letno po več knjig. Knjige so bile po pretežni večini poljudne in poučne vsebine. Letos bo izdala štiri. Knjige bodo sledeče: »Evmenija«, zgodovinska povest iz prvih časov krščanstva. Ta krasna povest bo nekako nadaljevanje lanske leto izdane knjige »Zadnji dnevi v Ogleju«. Knjigo je priredil prof. dr. Joža Lovrenčič. Druga knjiga bo »Zgodovinska povest iz tužne Istre«. Slovensko slovtvo pozna le malo povesti, vzetih iz življenja naših Istranov. In vendar so se odigrali v davni pretekli priprizori. Tle priprizi bodo opisani v tej knjigi, v kateri bo vpletena ljubzenska drama mladega istrskega para. Knjigo je spisal prof. dr. Ivo Pregelj. Tretja knjiga bo živopisni nesmrtnega velikana in ljubitelja-vzgojitelja mladine »Don Bosco«. Veliki duh tega čudovitega moža je bil opisan v neštevilnih izdajah v vseh kulturnih evropskih jezikih. S to knjigo, ki bo bogato ilustrirana, dobimo Slovenci zrcalo, kaj vse premore trdna volja in dobra vzgoja. Knjigo je pripravil prof. I. Meze. Četrta knjiga bo »Koledar za leto 1926« s svojo pestro vsebino in s slikami. Knjige bo izdala Matica v prvi polovici meseca septembra.

Jugoslovani! Naši bratje onstran meje potrebujejo čtivo. Revni so, obubožali so radi raznih neprilik in zlasti radi vojne. Domovja so jim razbita. Omagujejo. Naša dolžnost je, da jim pomagamo, da jim lajšamo nositi njihov težki jarem. To našo sveto dolžnost bomo izvršili, če bomo vsi brez izjeme pristopili k Goriški Matici; poleg zavesti pa, da smo izvršili našo sveto dolžnost, si bomo sami sebi nabavili poučno, ceneno čtivo. Naročnina znaša za celo leto Din 30. Poverjeniki imajo kot odškodnino za svoj trud 100stotkov nabrane vsote. Oni poverjeniki pa, ki naberejo vsaj najmanj 30 naročnikov, dobe po en izvod od vsake knjige zastonj. Naročniki lahko plačajo naročnino Din 30 takoj ali pa šele ob prejemu knjig v mesecu septembru.

Glavno poverjenstvo za vso Jugoslavijo je v Ljubljani, odkoder bodo dobivala poverjenstva vsa nadaljina navodila. Vsako mesto mora imeti po več poverjenikov, vsak trg in vsaka vas pa vsaj po enega. Oni naročniki, ki žele biti poverjeniki, se naprošajo, da sporoče to na spodaj označeni naslov, da se jim dološje potrebne tiskovine in dajo nadaljina potrebna pojasnila. Predvsem apeliramo na naše mestne in podeželske izobražence kot nositelje velikih idej; pred idejo bratske vzajemnosti morajo izginiti vsi predsodki. Učitelji in duhovniki, vzgojitelji in voditelji našega ljudstva, morata v prvi vrsti vplivati in zastaviti vse svoj vpliv, da se Matica razširi povsod, da dobi dostop v vsako hišo. Navajajte zlasti šolsko mladino in mladino, ki se zbira po raznih društvih, odsekih in zvezah v to, da izpolnjujejo veliko nalogo, ki jo imajo kot Jugoslovani v lastni državi, to je, da nikdar ne pozabijo svojih bratov, ki ječe pod tujim gospodstvom in ki niso še tako srečni, da bi vživali vsestransko svobodo. Ker je ta naloga velika in velezaslužna, pričakuje Matica, da bo našla v jugoslovanski javnosti vsesplošno odobravanje in izdatno podporo.

Poverjenike prosimo, da nam naznanijo naslove kar mogoče hitro, da jim pošljemo nadaljina navodila. Naročniki, za katere bomo dobili natančne naslove do konca maja, bodo natisnjeni že v letošnjem koledarju. Ker je čas pičel, bodo oni naročniki, za katere bomo zvedeli po 31. maju, prišli šele v imenik koledarja, ki bo izšel prihodnje leto, vendar pa z opombo, da so bili naročniki že tudi za leto 1926. Po možnosti bodo tudi oni naročniki, za katerih naslove bi zvedeli že po 31. maju, prišli v imenik letošnjega koledarja, vendar pa tega ne moremo gotovo obljubiti. Na delo za naše brate, ki nas prosijo pomoči!

Glavni poverjenik za Jugoslavijo: Karlo Gornik, Ljubljana, Strelška ulica 6.

Šah.

Veliki mednarodni šahovski turnir v Baden-Badenu se je po več kot mesec dni trajajoči borbi dne 13. maja končal, kakor pričakovano, s sijajno zmago svetovno slavnega Aljechina. Dosegel je v svojih 20 partijah, od katerih ni izgubil nobene, 16 točk in s tem l. darilo. II. darilo s 14 in pol točkami je izvajal poljski šahovski velikan Rubinstein, III. s 13 in pol točkami Berlinčan Šamisch. Dalje so zmagali odnosno si priborili Bogoljubov (Rus) 13, Marshall (Amerika) in dr. Tartakower po 12 in pol, Rabinovič (zastopnik Sovjetske Rusije) 12, Grünfeld (Dunaj) 11 in pol, Niemcevič (Finska) 11, mladostni Torre (Mehika) 10 in pol, Rétí (Mažar), Spielmann (Monakovo) in dr. Treybal (Češkoslovaška) po 10, Carls (Berlin) 9, Anglež Yates 8, italijanski prvoboritelj Roselli del Turco 7 in pol, Colle (Holandija) 7, Mieses 6 in pol, Anglež Sir Thomas 6 točk in te Colste (Belgija) 1 in pol. — Aleksander Aleksandrovič Aljehin, eden največjih šahovskih genijev vseh časov, se je porodil leta 1891. v Moskvi in je študiral pravoslovje v Petrogradu. Takoj prvič nastopil izven svoje domovine v velikem mednarodnem turnirju v Hamburgu 1910 je vzbudil splošno pozornost s svojo proti češkemu velmojstru Dürasu šele po 196 (!) potezah izgubljen igro. Takoj drugo leto, 1911, si je v Karlovih Varih (26 udeležencev) mogel z Dürasom, Leonhardtom in dr. Tartakowerjem deliti VIII.—XI. darilo. Odslej pa je zmaga sledila zmagi. Leta 1912 in 1913 si je priboril I. darilo v Stockholmu in Scheveningenu, leta 1914 v Petrogradu III. (za dr. Laskerjem in Capablancu) in še isto leto v Mannheimu zopet I. darilo. Po svetovni vojski je 1920 zapored dobil I. darila na znamenitih turnirjih v Tribergu, Budimpešti in v Haagu — vselej, ne da bi bil izgubil eno samo igro! 1922 je bil (za Bogoljubovom) II. zmagalec v Pístanju in kmalu nato — za Capablancu — v Londonu (III. dr. Vidmar, IV. Rubinstein) zopet drugi, v Hastingsu prvi in na Dunaju četrti, takoj nato pa v Karlovih Varih zopet prvi (v družbi z Bogoljubovom in Maroczyjem), v velenojstrskem newyorškem turnirju 1924 (za dr. Laskerjem in Capablancu) tretji, v turnirju 5 mojstrov v Parizu meseca februarja letos pa zopet prvi, kakor pravkar v Baden-Badenu. In Aljehin je star šele 34 let! Slika njegova ne bi bila popolna, če se ne

dotaknemo še nezasičenih njegovih uspehov v igri »na slepoc«. Igral je n. pr., da ne naštevamo drugih, L. Paulsen na slepo in sicer istočasno po 10—14 partij. Zukertort celo 16. Nadkrilil je vse prednike Pillsbury z 21 igrani (1902 Hanover), Mažar Rétí s 24 in njegov sorojak Breyer celo s 25, a Aljehin jih je igral najprvo 26, potem pa še sam prelomil ta svoj rekord in pred kratkim v Parizu pokazal strmečemu svetu, da jih obvlada kar 28! — Še nekaj zanimivega. E. Rabinovič ni isloveten z istoimenim, še izza predvojnih turnirjev znanim mojstrom. Udeležil se je kongresa v Baden-Badenu kot zastopnik Rusije in je od države nameščen šahovski učitelj — dokaz, koliko važnost pripisujejo sovjeti šahu. Partije njegove kažejo, da je izboren teoretik, doseženi častni uspeh pa, da je tudi odličen praktik.

Po svetu.

SAVINKOV UMORJEN.

Berlin, 15. maja. (Izv.) Po semkaj došlih poročilih je znani socialni revolucionar Boris Savinkov umrl že pred 6 dnevi, ruska vlada pa je njegovo smrt prikrivala. Iz tega sklepa, da Savinkov ni izvršil samomora, ampak da ga je dala vlada usmrtiti.

HENY FORD KUPUJE BRODOVJE.

Newyork, 14. maja. Heny Ford se je začel pogajati z vlado Zedinjenih držav radi nakupa celega brodogoja. Za enkrat namerava kupiti 400 ladij, ki jih je vlada zgradila med vojno, pa jih sedaj ne more povsem izrabiti.

REVOLVERJI, KI STRELJAJO BREZ POKA.

London, 14. maja. Na slavnostnem banketu v mestu Gravesend blizu Broklyna v Severni Ameriki so vdrl med udeležene goste trije možki in ustrelili gosta Ginsterga. Ginsterg je dobil tri krogle v glavo. Navzoči pa niso čuli nobenega poka. Eden izmed gostov, ki je hotel morileca prijeti, je bil tudi ustreljen. Ob tej priliki so ameriški zločinci prvič uporabili strelsko orožje, ki ne povzroča poka.

AVTOMOBILSKE NESREČE.

Uradno so ugotovili, da je po avtomobilih ponesrečilo v Združenih državah v letu 1924 približno 550.000 oseb. Od teh 100.000 smrtno. To število presega število vseh izgub Združenih držav v svetovni vojski.

VELIK PARNIK REŠEN POGUBE.

Ameriška družba, ki se peča z reševanjem različnega pri nesrečah zgubljenega blaga, je izvršila eno svojih največjih reševalnih del, ker se ji je posrečilo rešiti 5000 tonski parnik »Pilton«, ki ga je lansko leto v mesecu decembru ob velikem viharju vrglo na skale med Sullyjem in Lavernockom. Ladjo so smatrali za popolnoma zgubljenega. Kljub temu se je družba lotila reševalnega dela. Dogovorili pa se je morala z lastnikom, da jo le-ta nagradi za delo samo tedaj, ako ladjo reši. Delo se pričeli letos januarja meseca. Posrečilo se jim je poriniti ladjo nekoliko proti vodi. Potem so zgradili ob njej enajst stebrov, ki so ladjo držali pokonci. Tako postavljena naj bi čakala na prihodnjo plimo ob polni luni. Voda jo je res dvignila in sedaj je že v ladjedelnici v Barryju, kjer jo popravljajo.

AFRIŠKI POVODNI KONJ NA LADJL.

Ko so z ameriške ladje »Wytheville« v Norfolk skladali blago, je razbil povodni konj, ki je bil zaprt na sprednji palubi v močni kletki, železne drogeve in začel divjati naokoli. Mornarji so zbežali na vse strani. Konj je tekem ene ure polomil na palubi vse, kamor je je mogel priti. Končno se je posrečilo nastanitvenemu mojstru na ladji vreči žerjava na žival laso. Z žerjavom so jo potem potegnili nazaj v njeno kletko. Povodni konj je bil namenjen za prirodoslovni vrt v Fildelfiji.

PO CEVEH NAS BODO PIHALI.

Newyork raste in raste in ni videti nobenega konca. Prometno vprašanje je postalo silno zamotano. In tudi daleč je vse; kje je tovarna in kje je delavec doma! Predsednik društva stavebnikov je napravil sedaj načrt, da bodo delavce iz oddaljenih okrajev vozili v tovarne po aeroplanih, ki bodo pristajali na strehah nebotičnikov. Še dalje gre načrt, da bodo delavce po ceveh pihali iz predmestij v sredino mesta, kakor pihajo sedaj po večjih mestih pisma. Hitrost, s katero bi se delavci vozili, bi prišla do 240 km na uro. Sedaj si po to hitrost predstavljajo!

Teden za čiščenje. V Združenih državah posvečajo vsako pomlad po en teden splošnemu čiščenju. Namen tega tedna je, da se temeljito očisti vsa nesnaga, ki se je tekom zime nabrala po stanovanjih, kletah, podstrešjih, dvoriščih itd. Poleg tega pa služita prireditvev dviganju zmisla za snago sploh med prebivalstvom. Oblasti, časopisje in razna društva širijo tisti teden pozive, oklice in razprave o snagi. Uspehi so vidni.

Kongres latinskih časnika. Dne 14. t. m. je začel v Firenz zborovati kongres latinskih časnika. Navzočih je nad 100 zastopnikov iz vseh latinskih dežel. Predseduje senator De Juvenel, predsednik zveze latinskih časnika.

Tovarna na morju. Neka ameriška družba je dala zgraditi posebno ladjo, na kateri bodo dobivali brom iz morske vode. Morska voda ima na 1.700.000 delov en del broma. Nova ladja je opremljena s stroji, ki predelajo lahko 30.000 litrov vode na minuto. Lastniki ladje računajo, da bodo dobili iz morske vode mesečno 45.000 kilogramov broma.

Gospodarstvo.

Trgovska zbornica o načrtu zakona neposrednih davkov.

Na plenarni seji zbornice je o načrtu zakona o neposrednih davkih referiral g. Lužar. Iz referata posnemamo: Glavno ravnanje zbornice o neposrednih davkih je poslalo zbornici v izjavo načrt zakona o neposrednih davkih, s katerim naj se izenačijo davčna bremena v naši državi. V poslanem načrtu je uveljavljen mešani davčni sistem, kakoršen je pri nas že sedaj v veljavi v zakonih, katere smo prinesli iz bivše Avstrije.

Načrt navaja sledeče davke: zemljiški davek, hišni davek, davek na podjetja in obrte, davek na rente, dohodnino in davek na podjetja, zavezana javni računodajci.

Zbornica se je spričo važnosti izenačenja davčnih bremen izprvo pečala z načrtom. Da seznani z njimi najširše gospodarske kroge, je izvedla posebno anketo, katere so se udeležili med drugimi Kmetijska družba za Slovenijo, pokrajinska zveza hišnih posestnikov, zastopniki zadružništva itd. Nadalje je zbornica podala poročilo o načrtu po svojem referentu tudi na širših odborovih sejah Zveze trgovskih gremijev in Zveze industrijev. S tem si je pridobila širše mnenje gospodarskih krogov in podlago za razpravo na seji finančnega odseka, ki se je vršila dne 4. maja t. l. Finančni odsek se je na tej seji pečal s temeljnimi načeli predloženega načrta. Sklenil je, da se v polnem obsegu strinja s sistemom, kakršnega uveljavlja tretji načrt, ki naj tvori podlago za končnoveljavni predlog zakona o neposrednih davkih. Odsek pa je mnenja, da je treba posebno poudarjati, da je za izenačenje obremenitve poleg izenačenega davčnega zakona treba ustvariti tudi pogoje za enakomerno izvrševanje zakonov, ki zaenkrat brez dvoma še niso dani. Za važen predpogoj davčnega izenačenja pa smatra odsek tudi ureditev samoupravnih financ, ki je neodložljiva. Potrebe samouprave rastejo in vsled tega se dvigajo tudi doklade na davke, ki le prepogosto presegajo v izdatni meri svojo podlago.

V ostalem hočem poudariti temeljna načela za izpreminjevalne predloge, katere je glede načrta sprejel finančni odsek. Glede zemljiškega davka je odsek mnenja, da nam načrt ne donaja popolnega izenačenja, ker je to nemogoče, dokler se ne napravi popolni zemljiški kataster tudi v Srbiji in Črni gori. Zaradi tega bi se dalo do takrat izenačenje doseči le na ta način, da se davek kontingentira in kontingentna vsota porazdeli na posamezne pokrajine in na nje odpadajoči del pobere po sedanjih zakonih.

Glede davka na zgradbe odklanja odsek nameravana davčna merila, ki so odločno previsoka. Davek bi ne smel presegati 15 % odmerne podlage. Vzdrževalni stroški naj bi se enotno upoštevali s 30 %, ker ni nobenega razloga, da bi se ti stroški diferencirali za posamezne kraje. Glede začasne oprostitve novih stavb je bil odsek mnenja, da nikakor ne gre, da bi se vezala samo na kraje, v katerih pomanjkuje stanovanj. Davčna prostost naj se splošno prizna vsem krajem in sicer za daljšo dobo, kjer pa pomanjkuje stanovanj, naj se pa 15, 12 ali 10 letna doba podaljša še za dobo 5 let. S tem bi se ne omilila le stanovanjska beda, ampak bi izboljšala gradbeno delavnost in s tem tudi skrajno slab položaj stavbenih obrtov, ki v povojni dobi notorično niso zadostno zaposlene. Odpravi hišne razredarine se ne protivimo, pač pa se je smatralo, da je obremenitev vsake sobe z 30 Din na leto za prilike na deželi odločno previsoka. Omejitev davčne ugodnosti edino na kmečke hiše, smatramo za neupravičeno in predlagamo, da se razširi tudi na hiše ostalih hišnih posestnikov (obrnitkov, trgovcev itd.).

Proti davku na podjetja in obrte ima finančni odsek resne pomisleke, ker se davčna stopnja v okviru posameznih skupin ne ravna v smislu po davčni moči obdavčenih podjetij in ker priredba tega davka določa pravilno knjigovodstvo. Obdavčitev po čistih dohodkih na podlagi trgovskih knjig, odnosno podrobnih računih bo pri prilikah, kakršne prevladujejo pri nas po deželi, ostala dolgo vrsto let le izjema, kakor se to dogaja pri nas glede dohodnine, dasi se pobira že okoli 30 let. Zaradi tega bi bilo veliko primernejše za dejanske prilike, ako bi se preuredil načrt po vzoru naše sedanje pridobnine v Sloveniji in Dalmaciji po vnanjih znakih v okviru kontingenta. (Dalje.)

Izkaz Narodne banke o stanju dne 8. maja 1925. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram izkazu z dne 30. aprila 1925.) Aktiva: kovinska podlaga 446.3 (+ 4.0), posojila na menice in vrednost papirje 1248.5 (- 15.0), račun za odkup kronskih novčanic 1186.3, račun začasne zamenjave 368.0, državni dolg 2986.3, vrednost založenih državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 533.8 (- 21.7), skupaj 8.887.7; pasiva: glavnica in rezervni fond 33.9, bankovci v obtoku 5730.8 (+ 59.7), račun začasne zamenjave 368.0, državne terjatve —, razne obveznosti 543.1 (- 49.0), vrednost založenih državnih domen 2138.3, ažio 73.3, skupaj 8.887.7.

Vprašanje znižanja vozne za rezan les. O tem vprašanju je prejel »Trgovski list« od merodajne strani obvestilo, da je to vprašanje rešeno v novi klasifikaciji blaga, ki je izdelana po vzoru klasifikacij ostalih zapadnoevropskih držav in ki bo stopila čez tri do štiri mesece v veljavo in ki bo popolnoma zadovoljila celo gozdno industrijo.

Znižana tarifa za Sušak. Ker poteka za 30 % znižana železniška tarifa za Sušak koncem junija t. l., se je Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani na merodajnih mestih zanimala, ali bo po preteku sedanjega roka podaljšana ali ne. Ob tej priliki je dobila informacijo, da se računa, da bo do poka se danjega roka dotikana nova tarifa, ki bo takoj stopila v veljavo. V tej tarifi bodo uveljavljene posebne znižane postavke za Sušak.

Zvišana tarifa za inozemski prevoz. Zvišanje tarife za inozemski prevoz potom premestitve inozemskega prevoza iz izjemne tarife I. v razred C, ki bi naj stopilo v veljavo dne 15. maja t. l., je odgojeno, kakor izve »Trgovski list« iz povsem verodostojnega vira, do dne 15. junija t. l.

Gospodarski kongres v Sarajevu. Dne 14. t. m. so posamezni odbori na tem kongresu začeli z delom. Tako so se izrazili skoro soglasno člani odbora za revijo zakona o prisilni poravnavi za projekt zagrebeške trgovske in obrtniške zbornice. Dne 15. t. m. sklepa plenar o predlogih posameznih odborov. Zelo netaktno je bilo kakor so ugotavljali delegati na kongresu, da vlada ta kongres tako omalovažuje, saj ni bilo niti enega ministra na kongresu.

Izmenjava poljskih papirnatih mark. Vse naše čitatelje opozarjamo, da traja rok za izmenjavo poljskih bankovcev, glasečih se na marke — v zlate samo še do 31. t. m. pri »Bank Polskie«.

Borze.

Dne 15. maja 1925.

DENAR.

Dunaj. Deviza. Belgrad 11.495, Kodanj 133.30, London 34.44, Milan 29.015, Newyork 709.35, Pariz 37, Varšava 136.10. — Valute. Dolarji 705.85, angleški funt 34.39, francoski frank 36.90, lira 29, dinar 11.46, češkoslovaška krona 20.99.

Praga. Deviza. Lira 138.50, Pariz 176.50, London 163.85, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstotno inv. posojilo 62—63, vojna škoda 175 (den.), Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 225—260, Merkantilna 110—125, Prastredion 810—820, Kreditni zavod 190—200, Strojne tovarne 134 (bl.), Trbovlje 378—385, Vevče 110 (den.), Stavbna družba 265—280. Dunaj. Zivnostenska banka 77.9, Alpine 34.3, Greinitz 13.6, Trbovlje 44, Hrvatska eskomptna banka 12.2, Leykam 14, Avstrijske tvornice za dušik 17.5, Slavex 17, Slavonija 5.5.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami monte, fco meja 4 vag., 375, 375, zaklj. 375; hrastovi frizi, 4—9, od 25—60 cm, l. in II. vrsta, fco meja 1 vag., 1450, 1450, zaklj. 1450, deske 25 mm, monte, fco meja 590 (bl.); bukova drva, suha, 1 m dolž, fco meja 25 (den.). — Zito in poljski pridelki: Pšenica Rosafe, rinfusa, par. Ljubljana 490 (bl.); pšenica avstralska, rinfusa, par. Ljubljana 485 (bl.); pšenica Hard Winter št. 2, rinfusa, par. Ljubljana 500 (bl.); otrobi pšenični drob, par. Ljubljana 190 (bl.); koruza promptna, par. Ljubljana 2 vag. 232.50, 232.50, zaklj. 232.50; rž, Canada, Western 2, dob. junij, fco Ljubljana 490 (bl.); krompir beli, fco dol. postaja 125 (bl.); krompir rumeni, fco štaj.

postaja 115 (bl.); krompir rdečkast, fco štaj. postaja 135 (bl.).

Cerkveni vestnik.

Nočnim častilec presv. R. T. se uljudno naznanja, da bo nocoj pred praznikom sv. Paškala, zaščitnika časticev presv. Zakramenta, izredna molitvena ura od 9—10 zvečer. Molit se 10. ura. Zahvala za božje dobroto.

Naznanila.

Ljudski oder v Ljubljani bo imel od 15. maja do konca septembra odprto pisarno za stranke le vsak ponedeljek, sredo in soboto od 5 do 7 popoldne. Naročila i. dr. sprejema izven teh dni in ur tudi društvena nabavna zadruga v I. nadstropju (Ljudskega doma), ki posluje cel dan. Pismena naročila in dopisi se bodo takoj rešili.

Družabni klub vabi svoje člane in prijatelje k skupnemu izletu na Kum ob priliki tamkajšnjega blagoslovljenja novih zvonov v nedeljo 17. maja. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 5.28, zbirališče na postaji Trbovlje o prihodu vlaka ob 6.37. Povratek po dogovoru iz Radeč, Hrastnika ali Zagorja z vlakom, ki pride v Ljubljano ob 22.15.

Organizacija javnih nameščenec, somišljenikov SLS ima svoj redni letni občni zbor dne 23. maja v kleti konsumnega društva, Kongresni trg 2, s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelnika, 2. poročilo nadzorstva, 3. slučajnosti. K obilni udeležbi vabi nameststvo.

V Smartnem pri Litiji bo v nedeljo 17. maja ob 3 popoldne igra »Miklova Zalac. Godi se na Koroškem v turških časih. Na Vnebohod popoldne pa jo bodo ponovili.

Slovensko zdravniško društvo priredi v torek 19. maja predavanje v okviru Ljudske univerze. Predava g. dr. Tone Jamar o »socialni higijeni tuberkuloze«. Predavanje se vrši v veliki dvorani univerze od 19—20.

Ogled Stoklarne v Zagorju priredi Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani na praznik 21. maja ob vsakem vremenu. Obvezne prijave do najkasneje 16. maja. Po ogledu kosilo in prosta zabava s sodelovanjem društvenega orkestra in pevcev. 3207

Turistika in sport.

Slovensko planinsko društvo javlja, da so otvorjena, oziroma da se otvorijo sledeče postojanke: Hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru, celoletna oskrba; hotel sv. Janez ob Boh. jezeru, celoletna oskrba; kočja v Kamniški Bistrici, celoletna oskrba; kočja na Veliki planini, celoletna oskrba; Kriška kočja na Kravcu, 15. maja; Spodnja kočja na Golici in Kadilnikova kočja vrh Golice, obe 17. maja.

I. redni občni zbor »Kluba ljubiteljev brakov« se vrši dne 28. maja ob 20 pri Struklju, srednja soba, z običajnim dnevnim redom. — Baroni Lazarini H. m. p., predsednik.

STURM, Graz: Irija, Graški Sturm je poleg vodilnih zagrebskih klubov gotovo eno najpopularnjših moštev, ki redno gostujejo v Ljubljani, in to radi njegove kvalitativno prvorazredne in vzorne fair igre, ki sliči docela igri dunajskih profesionalnih klubov. Sturm, ki se nahaja baš letos v izvrstni formi, stoji na čelu prvenstvene tabele v Gradcu; dosegel je med drugim proti dunajskim klubom rezultate 3 : 1 proti Sportklubu, 2 : 0 proti WAFU, 1 : 1 proti Slovani, 0 : 1 proti Rapidu in Hakoah. Večina moštva je nastopila že internacionalno v štajerski reprezentanci, ki je igrala proti Zagrebu 4 : 2 in 3 : 3 in proti B. moštvo Budimpešte 2 : 1. Sturm gostuje v Ljubljani dva dni; danes se prične tekma ob 17.30, jutri ob 15. Tribunski sedeži se izdajajo v predprodaji pri tvrdki J. Gorec. Sedeži so numerirani.

Kuharica z dobrimi priporočili, k obitelji devetih oseb v Ljubljani za nastop v osmih ali štirinajstih dneh, se sprejme. — Pism. ponudbe na Poštni predal št. 123, Ljubljana, ali osebno Dunajska c. 36, levo.

Kroj. pomočnik

pošten, z dobrim spričevalom, išče službe v mestu ali na deželi. — Ponudbe upravi lista pod šifro »A. B.« 2847.

Šofer

dobro izurjen, z najnovejšim izpitom, star 20 let, treznega značaja, želi nastopiti takoj službo pri osebnem ali tovrstnem avtu. Cenj. ponudbe na upravo lista pod 3212.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Na vratih se je začulo trkanje, ki se mu je odzvala. Daylight je bil primoran slišati razgovor. Nekdo jo je klical k telefonu.

»Povejte mu, naj me čez deset minut zopet pokliče,« jo je slišal naročiti in moški zaimek ga je navdal z rezko ljubosumnostjo. No, je dejal sam pri sebi, Burning Daylight mu že pokaže, naj si je kdorkoli. Čudno se mu je videlo, da se tako dekle, kakor je bila Deda, še ni poročila.

Smehljaje se je vrnila k njemu in vzela zopet šivanje v roke. Njegove oči so romale od marljivih rok do bronastih šolnov in nazaj, in sam pri sebi se je zaklel, da je bilo strašansko malo takih stenografov kakor ona. In to zaradi tega, ker je morala izhajati iz jako dobrega rodu in je imela precej dobro vzgojo. Nič drugega ni moglo pojasniti teh njenih sob pa obleke, ki jo je nosila, in načina, kako jo je nosila.

»Teh deset minut kar frči,« je dejal.

»Ne morem vas vzeti za moža,« je rekla.

»Vi me ne ljubite?«
»Zmajala je z glavo.
»Ali me imate radi — samo čisto malo?«

Topot je priklimala in ob istem času se ji je prikrdel rahel zabaven nasmehljaj okrog ust. Ampak zabaven brez preziranja.

BLAGAJNIČARKA

išče mesta v trgovini. Naslov v uravi pod št. 3160.

Gradb. podjetje »PROBUDA« sprejme v delo

6 dobrih ZIDARJEV.

Značajan DRUŽABNIK

samec, se sprejme pod ugod. pogoji v dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom v večjem kraju. Isti bi vodil trgovino. Potreben kapital 100.000 Din. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Takojšen nastop« št. 3203.

Sprejem takoj za stalno krojaškega pomočnika za boljše veliko delo. Hrana in stanovanje v hiši. — IVAN STUPICA, krojaški mojster, Dob p. Domžalah.

NAJBOLJŠA REKLAMA

so oglasi v »Slovencu«.

Pomožnega slugo

(TEKAČA), starega 16—18 let, zdravega, iz poštene hiše, išče denarni zavod. — Ponudbe z navedbo priporočil pod: »Denarni zavod« št. 3149 na upravo lista.

Prvovrstna kuharica

vajena vsega gospodinjstva, z večletnimi dobrimi spričevali, želi mesta pri boljši manjši rodbini. Poizve se: Kavškova cesta št. 264, II. nadstr., Sp. Šiška.

Zamenjava stanovanja

Maribor — Ljubljana.

Stanovanje v Mariboru, v sredi mesta, obstoječe iz 3 sob, kopalne sobe, poselske sobe, kuhinje, WC, balkon, vodovod, plin, dvojni elektr. tok, snažno, vzhodna in zapadna stran — se zamenja proti stanovanju 3—4 sob in istimi ugod. v Ljubljani. — Ponudbe pod: »Zamenjava« na Poštni predal 70, Ljublj.

ŠTEDILNIK kupim, rabljen, železen, in majhno PEC. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Štedilnik« 3191

BRZOPARILNIK zn. »Alfa«

dobro ohranjen, napredaj v Vel. Čolnarski ul. 1, Ljublj.

2 steklena LESTENCA

(lustra), srednje velikosti, za 6 sveč, prodam. — Naslov v upravi lista pod št. 3204.

KLAVIR (koncertifligel), črn,

v dobrem stanju, ugod. napredaj. — Naslov v upravi lista pod št. 3211.

Osla

z vso opremo in vozom, ter dobro ohranjen moško KOLO, prodam. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 3180.

Železo, ŽELEZNINO, portlandcement, potrebščine za stavbe in pohištvo, orodje za obrtnike in poljedelce, štedilnike, vodovodne cevi, sesalke itd., priporoča A. SUSNIK, Ljubljana, Zaloška cesta. — Velika zaloga! — Nizke cene!

Koza

rujava ter črna ali belolasta, se kupi. — TEREZIJA TRPINEC — Ljubljana — Nunska ulica št. 3. 3151

Prodajo, nakup, zamenjavo

HIŠ — POSESTEV gozdov, zemljišč, stavb, parcel, posreduje tvrdka »Posredovalec«, Sv. Petra cesta 23/L Velika izbira! Ogleda site se osebno ali pismeno!

Stanovanje

dveh do štirih sob s kopalnico in pritliklami, iščem za mesec julij v Ljubljani v novi hiši. Po možnosti solnčna lega. — Ponudbe pod »Dve osebni« na upravo lista.

»ŠAMOT-OPEKO«

in ŠAMOT-MOKO (češko) na zalogi nudi F. Hočvar, Dunajska cesta 36. 3006

NAPRODAJ HIŠA

v Dravogradu, s petimi sobami, sadni vrt, hlev in 3 orale zemlje. Zelo pripravo za penzionista. — Cena 68.000 Din. Pojasnila daje PENCNIK FRANC v Dravogradu 2982

ga pred leti prvič videla, kakor pa vas, ko sedite sedaj tukaj pred menoj.

Daylight je počasi zmajal z glavó.

»To presega moj razum. Čim bolj poznate človeka in ga imate radi, tem manj ga želite vzeti za moža. Zaupljivo občevanje rodi preziranje — mislim, to menita reči.«

»Ne, ne,« je vzklíknila, preden pa je mogla nadaljevati, se je začelo trkanje po vratih.

»Deset minut je preteklo,« je dejal Daylight.

Ko je ni bilo v sobi, so njegove oči, bistré kakor indijanske, švigale po sobi. Prevladoval je vtisek toplote, ličnosti, udobnosti, akoprav ga ni bilo mogoče opredeliti; vsa preprostost ga je razveseljevala — dragocena preprostost, si je dejal, večina spomini izza časa, ko je njen oče denarno propadel in umrl. Dolej ni nikoli znal ceniti preprostih tal iz trdega lesa, pokritih z volčjimi kožami. To je gotovo prekašalo vse preproge. Svečano je strmel na polico, kjer je bilo nekaj sto knjig. Todi je bila skrivnost. Nemogoče mu je bilo dometi, o čem so mogli ljudje toliko pisati. Pisanje in branje o raznih rečeh ni bilo isto kakor ustvarjanje, in ker je bil on pravo močak dejanja, mu je bilo samo ustvarjanje razumljivo.

Za birmance

se dobe najeleгантnejše izdelane OBLEKE najceneje pri LOŽAR & BIZJAK, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 20.

UNDERWOOD

Iščem VSAKO MNOŽINO

**kocek
za tlakovanje ulic**

iz dobrega materiala: granit ali druge vrste kamna. Plačam najboljšo ceno. Kdor jih ima, naj javi ceno in vzorec na naslov:

MILAN G. ŽIROVČIČ,
Bosanski Brod.**1000 Din POSOJILA**

prosi upokojenec za dobo 4 mesecev in proti jamstvu. — Ponudbe pod »Prva pomoč« na upravo lista. 3198

A. I. 235/25. 3161

DRAZBENI OKLIC.

Dne 18. maja 1925 ob 9. uri dop. se prodajo v Rožni ul. št. 29, na javni dražbi 3001 vina, pohištvo in perilo itd. K draženju se bo pozvalo pol ure po zgoraj označeni uri, med tem časom pa se predmeti lahko ogledajo. — Ljubljana, 12. maja 1925. —

ANTON GALLE,
notar kot sod. komisar.Klavirje in harmonije na obroke in na posodo
Bösendorfer, Förster, Steinway etc. —
Vsi instrumenti za bleh- in štrah-god-
bo, strune in žice vseh vrst na debelo
in drobno.Anton Breznik, Ljubljana, Mestni trg št. 3
(pri magistratu).
Najposobnejša trgovka v Jugoslaviji.**Sodna dražba****ZEMLJIŠČA NA ZGORNJI BELI 21**

obstoječega iz stare gostilne in trgovine, v prometnem kraju, brez konkurence in z gospodarskim poslopijem ter par gozdov in njiv, se vrši 22. maja 1925 ob 10. dop. na Zgor. Beli.

Moške klobukenajnovejših oblik, po najnižjih cenah kupite pri
trdki**Anica Traun, Maribor, Grajski trg 1.****Prevzem gostilne.**

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da prevzamem in otvorim dne 16. maja t. l.

gostilno pri »Kovaču«

v LJUBLJANI, Kolodvorska ulica št. 27.

Točila bom prvovrstna pristna štajerska in dalmatinska vina ter postrezala z dobro domačo in srbsko kuhinjo (ražnjiči in čevapčiči).

Vsako soboto mladi prašički na ražnju!
Za cenjeni obisk se prijazno priporoča**Anda Modic.****Biciklisti,**ali poznate **B. S. A. BIKLE**

od angleške tovarne orožja v Birminghamu, kateri so v kvaliteti in teku brez konkurence?

Znamka poznavalcev.

Po ugodnih cenah nudi

JUGO-AVTO, Ljubljana

Dunajska cesta 36.

Telefon 236.

Telefon 236.

Zahvala.

Vsem, ki so mi o priliki smrti moje matere tako številno izkazali svoje sočutje, zlasti prečastiti duhovščini, Orlom in Orlicam, prosvetnemu društvu, pevcem, darovalcem vencev in vsem drugim, se najiskrenejše zahvaljujem.

Berta Lergetporer.

Bled, 12. maja 1925.

pri **Lud. Baraga, Ljubljana**
Selenburgova ul. 6/I, Telefon št. 980.**Na zahtevo**Vam stavimo brezplačno proračun za
črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.**Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani**
Kopitarjeva ulica 6. II.**Poravnajte naročnino!**Za Binkošti
obleke
po znižanih cenah**J. Maček**Ljubljana
Aleksandrova 12**Solastninsko pravico**
lepega posestva tik Ljubljane dobi tisti, ki prevzame starega, osamljenega invalida v popolno dosmrtno oskrbo. — Ponudbe pod »Dobrosrčnost« na upravo lista.**Prisni naravni
MALINOVEC**z najboljšim sladkorjem vkuhan v steklenicah in sodekih na drobno in veliko
nudi lekarna dr. G. PICCOLI
Ljubljana**VRTNICE** visokodebel. priznane lepih vrst, kakor tudi vrtnice plezalke in vrtnice žaluške, nudi cenj. občinstvu **ANT. FERANT**, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg 3. Naročila se sprejemajo tudi v cvetličnem paviljonu pri frančiškanskem mostu.

Naša ljubljena

Meta

nas je po dolgoletni bolezni, previdena s tolažili sv. vere in v božjo voljo udana, sinoči ob 10. uri zapustila, preselivši se na oni boljši svet.

Truplo drage pokojnice položimo k zadnjemu počitku na pokopališču pri sv. Krištofu, kamor se vrši pogreb v soboto, dne 16. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na Resljevi cesti št. 15.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Naj v miru počiva!

V Ljubljani, dne 15. maja 1925.

Major **Štefan pl. Morawek**, soprog.

Rodbine:

Suyer-jevi, pl. Morawekova in dr. Kavčnikova.**Zahvala.**

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način izkazali svoje sočutje ob priliki težke izgube naše predobre mame, stare mame in tašče, gospe

Ivane Lap.

Posebno se zahvaljujemo gospodu primariju dr. Minaču za vso veliko požrtvovalnost tekom dolge bolezni, kakor za neumorni njegov trud, da bi nam pokojnico ohranil. — Nadalje se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnega cvetja in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Se enkrat vsem naša najiskrenejša zahvala!

Žalujoče rodbine:

Lapova, Pehanijeva, Benedikova.**Zahvala.**

Za vse dokaze toplega sočutja ob izgubi našega nezabnega očeta in starega očeta, gospoda

Jakoba Toni

kakor tudi za spremstvo pri pogrebu, častiti duhovščini, in vsem, ki so nam na katerikoli način lajšali našo bol, izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo.

ŽALUJOČI OSTALI.

UNDERWOOD**Zdravnika**

sprejme s 1. avgustom 1925 »Bratovska skladišnica v Trbovljah«. Gospodje zdravniki — in sicer le samci —, ki se za to mesto interesirajo, naj izvolijo vložiti prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili o kvalifikaciji in zahtevo plače, najpozneje do dne 15. junija 1925. 3166

WEITZEL Ingenieur Gesellschaft, Kommandit. dr.**Oddelek I. CENTIVE**

tehničnih naprav industrijskih podjetij in poslopij vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II. STROKOVNA MNENJA

in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III. STROJI

Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. najboljše zveze! Zato dobave vseh strojev in naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stavbeno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).**Proda se v Slov. Bistrici**

krasna, MODERNA VILA v najboljšem stavbenem stanju, obstoječa iz kuhinje, 4 prostornih sob, kopalnice in obokanih kleti in drugih prostorov, z gospodarskim poslopijem; pred vilo vrt za cvetice, za vilo velik vrt za zelenjavo, velika, dobro rodovitna njiva, — vse v skupni površinski meri 1 orala. V vili je upeljana električna razsvetljava. — Pojasnila daje Ignac Kavc, uradnik v Slovenski Bistrici. 2983

CANADIAN PACIFIC**Kanado in Zjediničene države**

NAJNOVEJSIMI EKSPRES PAROBRODI

3 krat na teden

iz Cherbouga - Antwerpena - Hamburga -
Liverpola.

Vsa mogoča pojasnila glede potovanja prevoznih cen kakor tudi vse najtočnejše podatke za naselitev izvrstnih poljedelcev na farmah v Kanadi daje brezplačno

CANADIAN PACIFICLJUBLJANA, Jos. Zidar, Dunajska 31
ZAGREB, Petrinjska ulica 40**Podizanje ložionice o polukrugu na stanici Novi Sad.**

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na temelju rešenja Generalne Direkcije Državnih Železnica G. D. Br. 18.042 od 30. aprila 1925. godine i u smislu članova 86.—98. Zakona o Državnom Računovodstvu raspisuje na dan 13. juna 1925. godine

prvu ofertalnu licitaciju za izvršenje zidarskih i kamenorezačkih radova oko podizanja ložionice u polukrugu na stanici Novi Sad.

Kaucija od 35.300 Din odnosno 70.600 Din za strane državljane polaže se na blagajni Direkcije Državnih Železnica u moneti predviđenoj po čl. 88. Zakona o Drž. Računovodstvu najdalje do 10 časova pre podne na dan licitacije.

Propisno taksirane ponude u zapečaćenom zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda za izvršenje zidarskih radova oko podizanja ložionice u polukrugu na stanici Novi Sad od ponudjača N. N.« predaju se najkasnije do 11 časova Gradjevinskom Odeljenju Direkcije (Trg Vojvode Putnika br. 9, II. sprat, vrata br. 9).

Pravo za licitaciju imaju samo ona lica i tehnička preduzeća, koja podnesu uverenje o prijavi preduzećke radnje za ovu godinu, kao i uverenje o tome da su platila porez za tekuće tromesečje.

Zastupnici ponudjača pripuštice se licitaciji, ako imaju pismeno punomoćje, da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Planovi, obrazac ponude, predračuna troškova i ugovora, opšti i tehnički uslovi mogu se videti i po ceni od 50 dinara nabaviti svakog dana za vreme zvaničnih časova u Gradjevinskom Odeljenju Direkcije.

Naknadne ili telegrafskim putem podnete ponude neće se primiti.

Iz Direkcije Državnih Železnica u Subotici.
Br. 17.728/1925.**Dobrovoljačka banka d. d. v Zagrebu
Podružnica Ljubljana**

AFILIRANI ZAVOD: Banke Čehoslovačkih legij v Pragi z njenimi 21 podružnicami v Čehoslovaški ter delniško glavnico od Kč 70.000.000— ter rezerv. fondom od Kč 30.000.000— ter vlogami nad Kč 800.000.000—

Obavlja vse bančne posle najkulantnije.

Izdaja konzorcij »Slovenec«.

Odgovorni urednik: Viktor Cenčič.

Jugoslovska tiskarna v Ljubljani